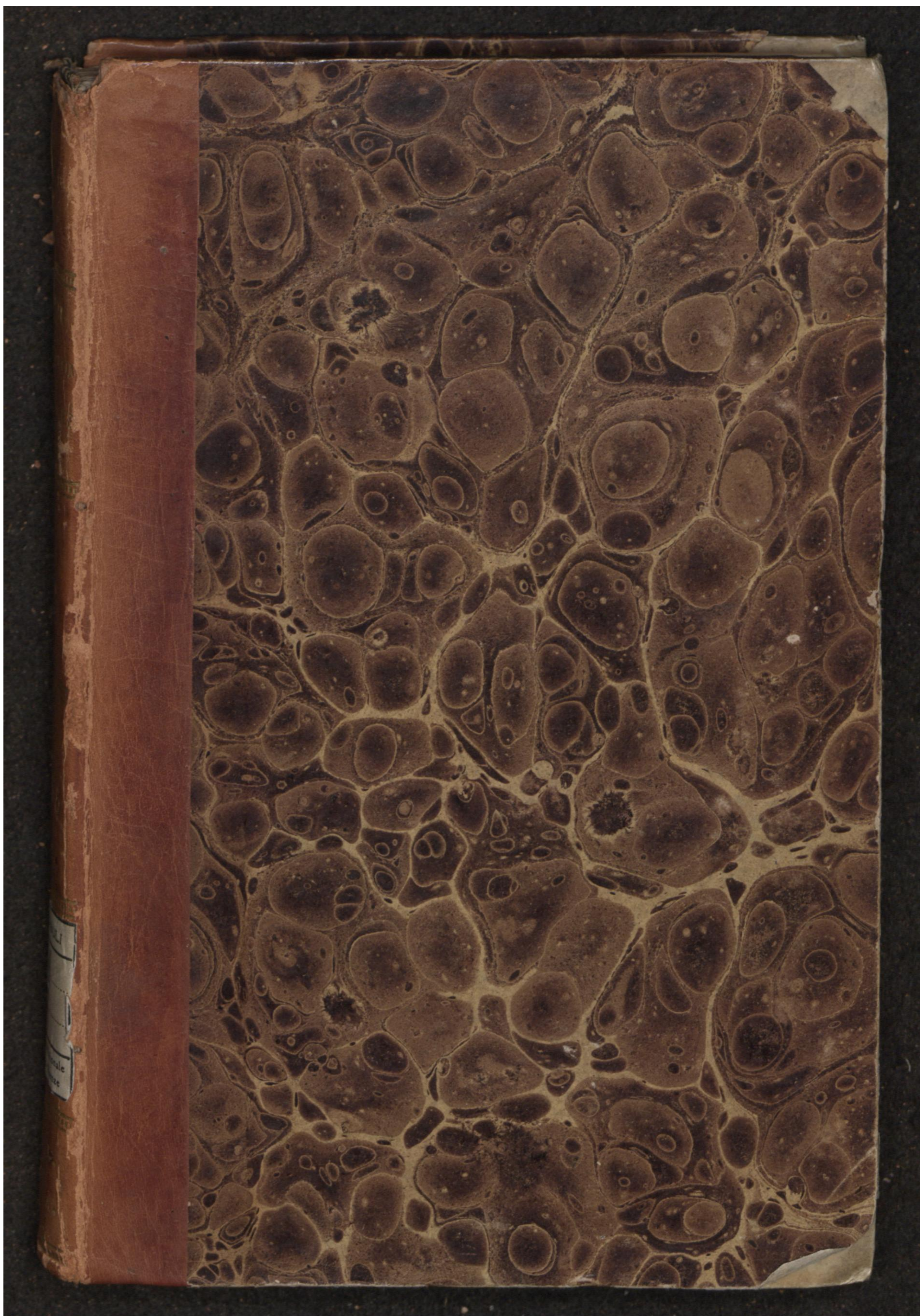
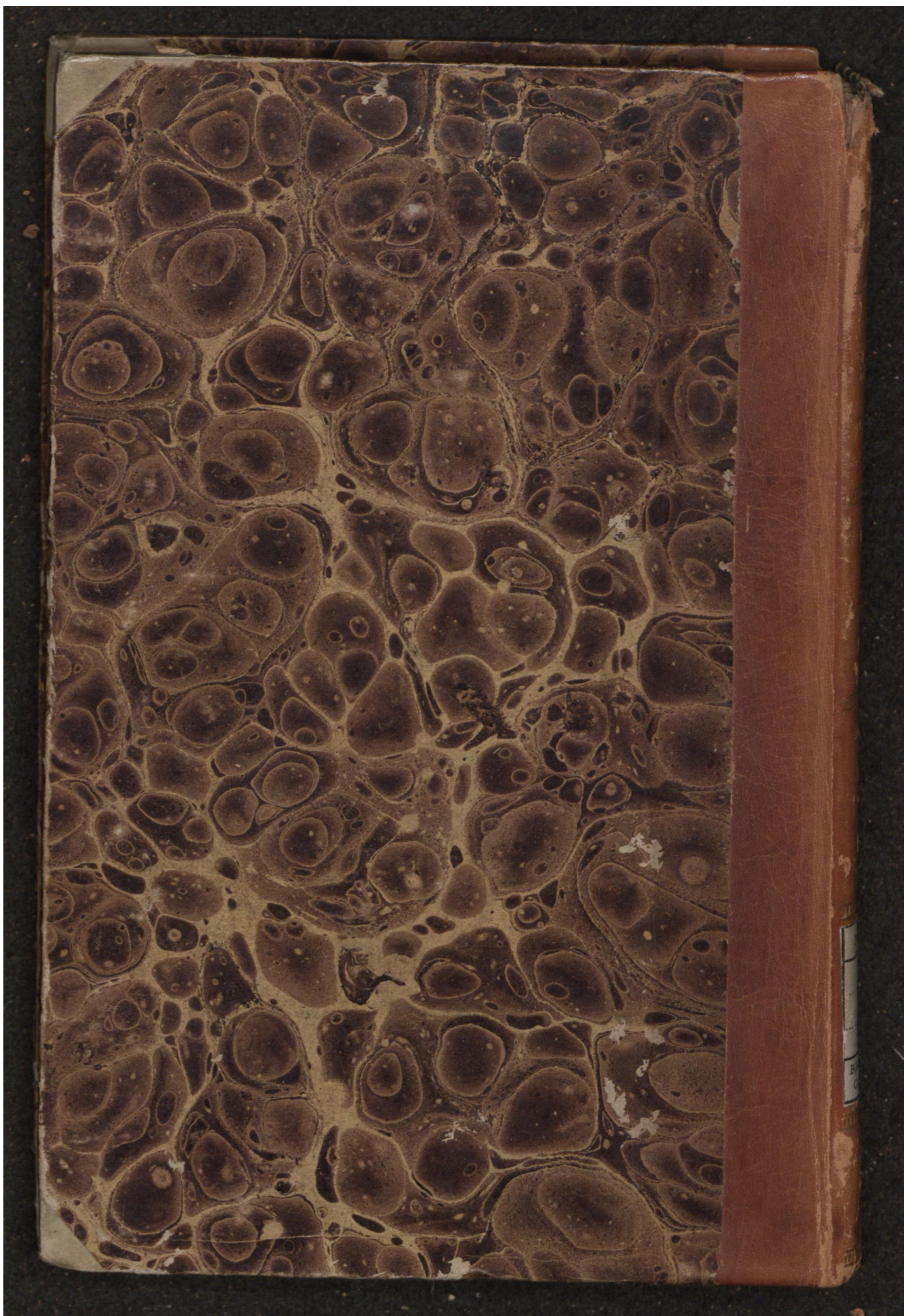

VIII
FONTII
BARPTOLO
ORATIONES
EC
155
INCUNABULI
M
7
31
Biblioteca Nazionale
Centrale - Firenze
S. L.
ET A.

MARSILII FICINI PROHEMIVM IN LIBRVM DE SOLE AD MAGNANIMVM PETRVM MEDICEM

n OVAM Platonis interpretationem auspiciis iandiu tuis inceptam Magnanime Petre quotidie ꝓsequor: atq; (ut te nō latet) crebrioribus articulorū distinctionibus/longioribusq; q̃tū res ipsa postulat/argumentis explano. Itaq; cū nuper ad mysteriū illud Platonicū peruenissem/ubi Solē ad ipsum Deū artificiosissime cōparat: placuit rē tantā aliq̃to latius explicare: præsertim qa Dionysius noster Areopagita Platonicorum primus/cuius interpretationē ĩ manibus habeo/similē Solis ad Deū cōparationē libenter amplectitur. Dū igit̃ ad Solē hūc. q. lucernā pluribus iam noctibus lucubrarē: cogitaui rē hanc electissimam ex opere magno seligere: & ꝓprio cōmēdare cōpendio. Idq; de Sole mysteriū. q. Phębeū munus/ad te potissimum & Phoebi Musarum ducis alumnum/& Musarū patronū mittere: cui etiā uniuersa hęc noua Platonis interpretatio dedicatur: ut hac interim luce. q. luna quadā/quale futurum sit Platonicū opus totum tanq̃ Sol ad lunā/augureris: ac si quādo Platonem meū/imo iādiu uestrū amauisti/posthac lumine hoc accensus ardentius ames: & tota mente complectaris amatum.

Verba ad lectorem. Librum hūc allegoricum & anagogicū eē potius q̄ dogmaticū Cap. Primū

Ythagoricum prȩceptum est magnanime Petre ꝑfecto diuinū de rebus mysteriisq; diuinis absq; lumine nō loquēdū: In quibus (ut arbitror) uerbis nō id solū sapiēs ille significat/nihil in rebus diuinis audendū: nisi quatenus ipsa Dei lux illinc afflatis mētibus parefecerit/ sed ēt admonere uidet̄: ne sine huius manifestȩ lucis cōparatione ad occultā diuinorū lucē uel percipiendam/uel declarādam proficiscamur. Ab hac igit̄ nos ad illā non tam rōnibus imprȩsentia/q̄ cōparationibus quibusdā deductis ex lumine/prouiribus accedemus. At uero tu īterim accuratissime lector utinam & nobis indulgentissime/ Apollinei modo & quasi poetici sub Sole ꝑmissi memor: seueriora posthac a nobis/&(ut grȩci aiūt) dogmatica ne exigito. Allegoricam equidē dūtaxat & anagogicam ingeniorū exercitationem/fideiussore Phoebo/cuius hæc sūt munera/sum pollicitus. Nō disputant unq̄ cū Apolline Musæ/ sed canunt. Ipse quinetiam Mercurius primus disputationū artifex/& si cū Saturno uel Ioue tractat grauia: tamē cū Apolline ludit. Ille q̄dē nō apte solū iocat̄: sed diuine. Nos aūt utinā saltē non inepte

ludamus. Sed iam nostra hæc luminis qualiacūq;
futura sint acturi præludia/ipso bono.i.summo
Deo feliciter inspirante ꝓdeamus in lucem.

Quomodo Solis lumen sit ipsi bono.s.Deo simile Cap.II.

r Es nulla magis q̄ lumē refert naturā boni. Primo quidē lumē in genere sēsibili purissimum eminentissimūq; apparet. Secūdo/facillime omniū/& amplissime: momentoq; dilatatur. Tertio/innoxiū occurrit omnibus atq; penetrat: & lenissimum atq; blādissimū. Quarto/calorē secum fert almum/oīa fouentē/& generantē/atq; mouentem. Quinto/dum adest inestq; cūctis/a nullo inficitur/nulli miscetur. Similiter ipsum bonū totū rerum ordinē supereminet. Amplissime dilatatur. Mulcet/& allicit omnia. Nihil cogit. Amorē quasi calorem habet ubiq; comitē. Quo singula passim inescantur: bonumq; libēter asciscunt. Vbiq; rerū penetralibus præsentissimum/cōmertium cum rebus nullum habet. Deniq; sicut ipsum bonum inextimabile est/atq; ineffabile: ita ferme lumē. Hoc enī nullus adhuc definit philosophorū: ut nihil lumine clarius sit alicubi. Nihil rursus uideat̃ obscurius: sicut bonum & notissimum est omnium/ & pariter ignotissimum. Quāobrem Iamblichus Platonicus huc postremo cōfugit: ut lumen actū

quendam & imaginem perſpicuam diuinæ intelli gentię nominaret. Quemadmodū emicans e uiſu radius eſt ipſius uiſus imago. Forte uero lumē eſt ipſe uiſus cæleſtis animæ/uel uiſionis ipſius actus ad exteriora porrectus/eminus quidē agens/cęlū interea nō relinquens/ſed ſemꝑ ibi cōtinuus/exte rioribus non ꝑmixtus: Videndo agens ſimul atq; tangēdo. Nos ſaltē lumē ſolemus dicere ueſtigiū quoddā uitæ mūdanæ/quaſi proportione quadā ſeipſam oculis offerentis: Vel quaſi ſpūm uitalem int̃ mundi animā/atq; corpus. Sed de hoc in theo logia noſtra ſatis diximus. Quamobrē ubi mul tas ſupra cęlū mentes angelicas quaſi luces earūq; ordinē & inuicem & ad unū Deum patrē luminū aſſeuerare ſtudes: quidnā tibi longis inueſtigatio num ambagibus opus erit? Cælum ſuſpice precor celeſtis patriæ ciuis: cęlū ad hoc ipſum ꝑſpicue de clarandū ordinatiſſimū a deo factū/atq; patentiſſi mum. Cæleſtia igit̃ tibi ſurſum cōſpicienti ſtatim ꝑ ipſos ſtellarum radios tanquā oculorū ſuorum aſpectus atq; nutus enarrāt gloriam Dei: & opera manuū eius nuntiat firmamētū. Sol uero maxime Deum ipſum tibi ſignificare pōt. Sol tibi ſigna da bit: Solem quis dicere falſum audeat? Ita demum inuiſibilia Dei.i. angelica numina ꝑ ſtellas potiſſi mum intellecta cōſpiciuntur: per Solem uero ſem

piterna quoq; Dei uirtus atque diuinitas.

Sol cęlestium illuminator & dominus atq; moderator. Cap. III.

SOl tanquã manifestus cęli dominus omnia prorsus cælestia regit/ & moderatur. Magnitudinem eius ingentem qua centies sexagiesq; & sexties terram cõtinere putatur/ impręsentia prætermittam. Principio lumẽ stellis omnibus inserit: Siue natiuum illæ per se lumen exiguum habeant (ut nõnulli suspicantur): siue nullum (ut plurimi putant). Deinde illud imprimis ex signis xii. uiuum/ ut ĩquit Aly & Abraham/ dicitur/ & apparet effectu/ quod Sol eo tempore uegetat. Immo uero duo utrinque signa Sol tanta uirtute complet: ut utrunque spatium apud Arabes ductoria Solis idest regium solium appelletur. In quo planetę dum sunt/ incendium tamen interea deuitantes uirtute mirifica pollẽt. Præsertim si in hoc ipso interuallo positi planetę quidem superiores exoriantur ante Solem: inferiores uero post Solem. Rursus signũ illud in quo regnat Sol: idest Aries caput inde fit signorum: caputq; in quolibet uiuẽte significat. Illud quoque signũ quod Solis est domicilium idest Leo/ & cor est signorũ: & in quolibet uiuente cor obtinet. Iam uero cum Sol peruenit ad Leonem/ epidimiam quasi Pytonicum ue

nenum in regionibus multis extinguit. Præterea semper ab ingressu Solis in Arietem annua totius orbis fortuna dependet. Et hinc quidem proprie natura ueris. Ab ingressu autem Solis in Cancrũ, æstatis qualitas iudicatur. Ab introitu in Libram, autumni natura. Ab accessu in Capricornum, hie mis qualitas inuenitur. Comperta uidelicet ubiq; presenti figura celestiũ. Merito cum tempus a mo tu depẽdeat, Sol per quattuor signa mobilia, tem pora quatuor anni distinguit. Item a reditu Solis in natiuitatis uniuscuiusq; gradum atq; minutum sua cuiq; uaria per annum fortuna reuoluitur. Ac cedit ad hec quod motus Solis tanquam primi et prĩcipis planetarum (ut Aristoteles inquit) simplĩ cissimus est, nec a medio discedẽs Zodiaco, sicut ceteri, neq; regrediens.

Conditiones planetarũ ad Solẽ Cap. IIII.

i Tem certa quedã in cælis ab ipso Sole ubiq; spatia definita uidẽtur. Quæ cum primum peregerũt planetæ, motum habitumq; permutãt. Nam Saturnus Iupiterq; & Mars per tertiam a So le cæli partem in cõspectum Solis trinũ peruenien tes, mutato statim motu, uel ante uel retro mouẽ tur. Si orientales a Sole fuerint, regrediũtur: Si oc cidentales, progrediũtur. Venus Mercuriusq; bre

uiora quædam/certa tamen a Sole & ad Solem ſpa
tiaperuagantur. Venus quidem ultra .xxxxviiii.
Mercurius autẽ.xxviii.gradus diſcedere ꝓhibeť.
Luna in quouis aſpectu Solis figuram mutat atq;
naturam. Et quaſi Sol alter ętates quattuor agens/
quattuor anni tẽpora repræſentat. Et quotiens So
li coniungitur: ab ipſo gradu coniunctionis cęliq;
figura declarat mẽſis futuri naturam. Proinde pla
netæ omnes cum primum cor Solis attingunt/ce
teris eo tempore/quãuis exiguo dominantur. Ali
ter uero propinquantes Soli ſolito interim officio
uacant. Congrediens quidem cum Sole Saturnus
rigiditatem priſtinam: Mars quoq; ſolitam feroci
tatem ponere iudicatur. Planetæ ſuperiores quate
nus ad eos Sol accedit/aſcendunt. Quatenus ue
ro diſcedit/contra deſcẽdunt. Coniuncti quidem
Soli ſunt epiciclo ſummi: Oppoſiti uero ſunt infi
mi. In quadratura ſũt altitudine medii. Luna utro
bique in perferente ſublimis exiſtit. In quadratu
ra deſcendit: Venus atque Mercurius/ſi progrediẽ
tes coniunguntur Soli/excelſi ſunt: ſi regrediẽtes/
infimi. Neq; fas eſt planetis epicicli ſui prius exple
re circuitũ: q̃ ſolẽ quaſi ſuũ dominũ coniunctione
reuiſerint:. In his quæ diximus uidentur profecto
planetæ ſuperiores/quando in conſpectu Solis tri
no greſſum mutant/regium reuereri Solis aſpectũ.

Et coniuncti cũ Sole ideo esse summi atq; directi: quoniã sũt interim cũ Rege cõcordes: Cõtra uero quãdo discordes sunt. i. oppositi/retrogradi sunt & infimi. Venus atq; Mercurius quãdo Solẽ attingunt/si recti tunc incedũt. i. obedientes domino/ sublimes euadunt. Sin obliqui. q. rebelles/interea sũt abiecti. Luna uero si ẽt opposita Soli/est sublimis / nullam nobis admirationem debet afferre. Quid enim Lunæ lumen est/nisi idem ipsum Solis lumẽ hinc & inde lunari speculo repercussum. Atq; in plenilunio in Solem e cõspectu reflexum. Descendere autem Luna uidetur in quadratura: quoniam torua tunc dominum intuetur. Rursus sicut Sol non refert pedem: ita neq; retrocedit Luna/epicicli uelocitate pręueniẽte regressum. Luna denique uirtute solari/ubi in uia Solis septentrionem petit ingẽti Draconis capite cõstituto signis ibidem augumẽtum pręstat. Vbi uero meridiem/ decrementum Cauda proiecta. Planetę omnes orientales a Sole facti/uel occidentales conditionem utrobiq; mutant/atq; cognomẽ. Omnes quidem uerentur Solis uiam/quam eclypticam nominãt. Inferiores planetæ magis deinceps atque magis. Foeminæ deniq;. s. Luna Venusq; maxime. Ideo plurimum digrediuntur in latus. Omnes deniq; uel in hoc tramite collocati / uel hinc digressi rur

ſus ad ſeptentrionem interim aut meridiem proce dentes/conditionem ubiq; mutare putantur. Luna generationis domina nullum habet manifeſtũ niſi a Sole lumen. Atque ex perfecto Solis aſpectu omnium cæleſtium uires accipit: ut inquit Proculus: quaſi in Sole ſint omnes: uireſq; ſimiles ad noſtra demittit.

Virtus Solis in generationibus atq; temporibus. In geneſi & in omnibus Cap. V.

d Eniq; in cuiusq; hominis natiuitate ipſe Lunæ locus declarat dominum geniturę/conceptionisq; momẽtum. Et Lunę cum Sole coniunctio uel oppoſitio ante hominis ortum facta/ueritatem natiuitatis aperit/& fortunam. Atq; ĩ pręſenti figura ea cęli portio in quam incidit pars fortunę/natiuitatis Dęmon dicitur ab antiquis: portenditq;/uel ducit(ut placet Aegyptiis)totius uitę tenorem. Partem uero fortunę deſignat ſpatium inter Solem primo/atque Lunam obſeruatum: deinde ab aſcendente gradu proiectũ. Proinde Aſtronomi per motum Solis iam compertum planetarum motus inueniũt: atque metiuntur: Et Sol motu ſuo noctes dieſq; diſtinguit/& horas/& mẽſes/& annos. Lumine pariter & calore generat/uegetatq;/ & mouet/ & regenerat omnia/ & exhilarat/ atque fouet: & quæ occulta fuerant/primo aduen

tu efficit manifesta: accessuq; uicissim atq; recessu quattuor efficit anni partes: & regiones nimium a Sole remotæ, semotæ pariter sunt a uita: Ver quidem est temporum optimum: quoniam ab Ariete regno Solis incipit. Autumnus uero pessimũ, quoniam a Libra casu Solis exordia sũmit. Natiuitas postremo diurna communiter existimatur melior q̃ nocturna: & illa quidem ex Sole plurimum: hęc uero iudicatur ex Luna tãquam speculo Solis: Cælestem in natiuitate figuram in partes duodecim partiuntur. Vbi cum nonam quidem Soli: tertiam uero Lunæ destinent, illã profecto Deũ nominãt: hanc Deam: & optima queq; significare putant sapientiam: fidem, religionem, gloriam sempiternã. Hæc enim omnia Sol & omnem simpliciter ueritatem & uaticinium regnumq; significat. Accedit ad hęc: ꝙ quatenus Sol ad medium ascendit cęlũ, uitalem, & animalem spiritum ĩ nobis mirifice fouet. Quatenus uero descẽdit, spiritus uterque debilitatur. Quamobrem Dauid omnipotentis tuba Dei diluculo ad cytharam & carmina surgens, atque interea clamans: Vanum est uobis ante lucem surgere, Solẽ declarat ad nos uenientem: bona secũ nobis cuncta referre: spũsq; nrõs excitatos illuminatosq; mirabiliter ad sublimia reuocare. Mitto ꝙ Sol, ut ferũt, quasi Vates accessu suo uaticinia

quædam sobrie dormientibus afferre putatur. Luna quoque Solis coniux/quam Aristoteles minorem appellat Solem/spūm humoremq; naturalem ascendendo similiter recreat: deserit descendēdo. Et quo magis lumine Solis abundat/eo magis est omnibus salutaris. Mitto nunc quēadmodum obseruanda sit ad Solis aspectū Luna lumine nō deficiens in hoc signo deinceps/ atq; illo significante membrum hoc & illud. Atq; ita per Lunam a Sole traiciēda uirtus cælestium omnium ad membra fouēda per medicinas eo tempore rite compositas. Satis. n. de his in libro de uita iam diximus.

Antiquorum laudes in solem: & quomodo cælestium uires in sole & a sole sunt omnes Cap. VI.

q Vas ob res Orpheus Apollinem uiuificum cæli oculum appellauit. Atq; sūmatim hæc/ quæ dicam ex hymnis Orphicis cōgregantur. Sol oculus ęternus omnia uidens. Supereminens cæleste lumen: cælestia temperās/ & mundana. Harmonicum mūdi cursum ducens/siue trahens. Mundi dominus. Iupiter immortalis mundi oculus circū currens: habens sigillū/omnia mūdana figurans. Luna stellis grauida. Stellarum Luna regina. Hæc Orpheus Apud Aegyptios Mineruæ templis aureum hoc legebatur inscriptū. Ego sum quę sunt/

quę erunt/ & quę fuerunt. Velum meum reuelauit nemo. Quem ego fructũ peperi/ Sol est natus. Vbi apparet/ Solẽ Mineruę. i. diuinæ intelligẽtię partũ/ florem/ fructũ esse. Theologi ueteres eodẽ Proculo teste/ dicebãt Reginã omniũ Iustitiam e medio Solis throno per cũcta procedere/ oĩa dirigẽtem. Quasi Sol ipse sit omniũ moderator. Iamblichus ægyptiorũ sẽtẽtia ita narrat. Quicqd habemus boni/ habemus a Sole: uidelicet/ uel ab ipso solo: uel si & ab aliis/ id quidẽ uel a Sole absolutũ: uel a Sole per alia. Item Sol elemẽtaliũ oĩum uirtutũ dominus. Luna uirtute Solis generatiõis domina. Ideo Abumasar per Solem inquit & Lunam uitam cunctis infundi. Moses cęlestium dominum in die Solem putat: in nocte Lunam quasi nocturnum Solem. Solem. q. dominũ omnes in mũdo medium/ quanuis ratione diuersa/ collocauerũt. Caldei quidem medium planetarũ. Aegyptii uero ĩter duos mũdi quinarios. Nempe sup hũc planetas quinq;. Sub hoc Lunam & quattuor elemẽta. Propinquiorem uero terræ q̃ firmamẽto positum a prouidentia putant. Vt eius feruente spiritu & ingẽs Lunæ aeris/ aquę humor/ & crassa terrenorum materia foueretur. Alia quoq; ratione medium ipsa planetarum prosperitas declarauit. Quæ quidem dispositionem eorum ad Solem eiusmõi postulat: in qua

Saturnus: Iupiter: Mars: oriantur ante Solem. Venus auté & Mercurius atq; Luna post Solé: quasi regē agentes itinere mediū. Incedētes aliter: debiliores euadūt. Inter illos aūt prestantiores habentur: quos ipse Sol dominus præcedere iussit. Sed redeamus ad priscos. Physici ueteres Solé cor celi nominauerunt. Heraclitus luminis celestis fonté. Pleriq; Platonici in Sole mūdi animā collocarūt. Quæ spheram Solis totā implēs p globum illum quasi igneum tanq̄ per cor effundit radios: quasi spiritus inde per omnia. Quibus uitā: sēsum: motū uniuerso distribuit. His forte de causis astrologi pleriq; putāt: Sicut Deus solus intellectualē nobis animā tribuit: ita solum sub īfluxu Solis eam mittere: idest quarto dūtaxat mense post conceptum. Sed hoc illi uiderint. Mercurius certe motū mētis nostræ significans motu minime omnium discedit a Sole. Saturnus deniq; significās statum segregatæ mentis eclypticā minime deserit. Præterea Iupiter atq; Mars: quoniā ille per Sagiptarium suum: hic p Arietē cū Leone cōgruūt Apollineo: tantū adepti sunt munus: ut Iupiter qdē religiosam iustitiā legesq; ciuiles atq; psperitatē significaret: Mars āt magnanimitatē & fortitudinē atq; uictoriā. Luna: Venus: atq; Mercurius Solis comites appellāt̄. Luna qdē ob frequētē cū Sole coitū

uel aſpectũ: Venus aũt atq; Mercurius ultra uicini tatẽ pp ęqualẽ cũ Sole ꝓgreſſum. Hinc igiẽ uniuer ſę generationis imperiũ acceperũt. Siquidẽ humi dior Luna in coitu cõſpectuq; Solis: uitalẽ calorẽ nacta/rebus ſubinde generãdis humorẽ ſubgerit calẽtẽ atq; uitalẽ. Mercurius aũt duo hæc partesq; oẽs ĩ rebus gignẽdis numeroſa quadã ꝓportione cõmiſcet. Venus aũt eiuſmõi mixtionibus decẽtes adhibet formas/& gratiam/atq; lętitiã. Sol ꝑfecto quemadmodũ lumẽ totũ in ſe collectũ per uarias diſtribuit ſtellas ĩter ſe ſpecie differẽtes. Sic & omniformes uirtutes cũ omniformi lumine digerit. Ex quo perſpicue coniectare licet/tot ſaltẽ Soli uirtutes ineſſe/quot ſtellę in cęlis exiſtunt.

Diſpoſitiones ſignorũ & planetarum circa Solem atq; Lunam Cap. VII.

PRoinde Solem eſſe Regem/Lunãq; quæ Solis & ſoror eſt/& coniux/eſſe Reginam cęleſtium/ipſa ſignorũ in zodiaco diſpoſitio manifeſte declarat. Leo enim Solis/& Cancer Lunæ ſedes ſe contingũt. Item Aries Solis/& Taurus Lunę regnum. Ceteri uero planetæ ſedes quiſq; ſuas circa Regem Reginãq; undiq; q. medios circũponunt. Mercurius hinc quidẽ ꝓpe Leonẽ habet Virginẽ. Inde uero ꝓpe Cancrũ habet Geminos. Venus aũt hinc Librã/inde Taurũ. Mars quoq; hinc Scorpiũ

illinc Arietē. Iupiter hinc Sagiptariū/inde Pisces. Saturnus hinc Capricornum/illinc Aquariū. Sed olim cū ita planetarū sedes ad Solē Lunāq; dispo nerē/familiaris meus Bindacius Recasolanus pro fundo Vir iudicio sic obiecit. Vides ne Marsili se des easdē q̄uis ordine cōuerso/eisdē tamen gradi bus ad Saturni domos esse utrinq; dispositas. Vi deo inq̄ hoc ipsi Soli præcipue cōuenire. Interim uero altissimo etiam Saturno cōtingere. Quid ue ro? Si hoc Saturnus dignus est honore: quoniam minime omniū a regia Solis uia pręuaricari uideť. Sed redeamus ad istitutū. Quinq; igiť hi planetæ duas quisq; sedes habent. Vnam quidem Solem quasi a tergo sequentē: alteram in cōspectu Lunę. Illę nominanť occidentales a Sole. Hæ orientales a Luna. Verūtamē totū Zodiacum Sol & Luna si bi uendicāt. Nam prouincia Solis Leonem: Virgi nem: Libram: Scorpiū: Sagiptariū/Capricornū oc cupat. Prouincia Lunæ: Aquariū: Pisces: Arietem: Taurum: Geminos: Cancrum. Forte uero Cancrū hominū portā appellauere: quoniā Sol ibi descen surus propemodū iam uideť. Capricornum uero deorū portam: quoniā ibi Sol statim uidetur ascē dere. Sed hęc aliter quoq; alibi declarauimus. Pro fecto duo hęc signa & Aries simul atq; libra digni tatē sibi uendicauerūt: ut cæli cardines uocarenť:

quoniã ibi mutationes quattuor temporũ Sol de cernit/ & quoniã per Arieté Sol incedés atq; Librã mediũ in ascensu uel descensu tenet cursũ/ diéq; cũ nocte librat: ideo circulus ab Ariete ꝓductus in Librã/ Mineruæ. i. sapientię iustitięq; circulus apud Aegyptios nũcupat̃. Cælestiũ quidẽ ordo tã mirabilis declarat mundũ non fortuna/ sed ꝓuidentia constitutũ. Atq; obseruãtia quædã omniũ ad unũ Solem cunctorũ moderatorẽ ostẽdit/ & angelicas mentes omniaq; cælestia uni supra cęlũ sũmo prorsus obtẽperare/ & nostros animos multo magis eidem obedire debere.

Planetę concordes cũ Sole & Luna sunt fęlices/ discordes contra. Item quomõ salutãt Solẽ atq; Lunam. Cap. VIII.

SOlem Lunãq; Ptolemeus uitæ auctores existimat: & hanc quidẽ quod ad augumentũ uegetationẽq; ꝑtinet exhibere. Illũ uero quod spectat ad sensum. Iouẽ pręterea Venerẽq; iccirco uitę salutares existere: quoniã proportione quadã harmonica cũ Sole consonãt atq; Luna. Iupiter qdẽ cũ Sole plurimũ: aliquãtũ quoq; cũ luna. Venus uero uicissim. Saturnus aũt atq; Mars ideo sũt aduersi: quoniam a Sole Lunaq; dissonãt. Saturnus a Sole magis: Mars aũt magis a Luna dissidet. Iupiter uero pręceteris almus: Quoniã si Solis Lunæq; lumina perfecte conflentur/ ex utrisq; Iupiter coalescit.

Neq; uero prætermittendum est: q planetæ quãdo Solis aut Lunæ faciem quasi quadã salutatione re uisũt, uim subito nouã adipiscãtur: quã Arabes al mugeã noiauere: quando. s. uel sequentes solẽ, ab ipso tanto spatio distant, q̃to sua domus a domo Solis remota est: uel pręcedẽtes Lunã, eodem inter uallo Lunę ꝓpinquãt: quo domiciliũ suum est do micilio Lunę ꝓpinquum. Sic ergo Saturnus saluta bit Solẽ: quotiẽs occidentalis. i. post Solẽ exortus in signo sexto a Solis signo fuerit. Iupiter uero re uiset Solẽ, cum in quinto. Mars ĩ quarto. Venus in tertio! Mercurius ĩ secũdo. Similiter salutabunt Lu nam, quãdo oriẽtales a Luna. i. ante illã orti eisdẽ illã interuallis aspiciẽt. Hinc iterũ apparet cõsonã tia quidẽ Iouis Venerisq; cũ Sole atq; cum Luna: dissonãtia uero Saturni Martisq; ab utrisq;. Nẽpe Iupiter ad Leonẽ Solis sedem, sedem suam Sagip tarium ĩ trigono collocauit aspectu ꝑfecto. Venus Librã iterũ ad Leonem ĩ exagono aspectu quoq; ꝓpitio. Mars scorpionẽ in quarto uidelicet spatio dissonãte. Saturnus & ĩ sexto nõ cõsono, & in sep timo ꝓrsus opposito. Opponit. n. & Leoni Aqua rium: & Cancro pariter Capricornum. Similiter Ve nus ad Cancrum disponit Taurum in exagono. i. sextili. Iupiter pisces in trigono idest ĩ trino. Mars Arietem in quadrato. Saturnus ut diximus in sex to pariter atq; septimo. Ideo Iupiter atque Venus

fortunati dicũtur, utpote cum Rege cælestium Reginaq; concordes. Saturnus autem atque Mars infortunati: quoniam sũt inde discordes: Sed Saturnus magis infęlix: quoniam maxime dissidere uidetur a Sole: immo etiam magis q̃ Mars a Luna. Hinc admonemur, animos illos qui cũ diuina uoluntate consenserint, fęlices fore: discordes uero miseros.

Sol statua Dei. Comparatio Solis ad deum Cap. VIIII.

h Aec diuinus Plato noster diligentissime cõtemplatus Solem ipsius boni conspicuum filium nominauit. Arbitratus quoq; est Solem esse perspicuam Dei statuam in hoc templo mundano ab ipso Deo positam intuentibus ubique præceteris admirandã. Hunc ueteres, ut Plotinus ait & Plato, uenerabantur ut Deum. In Sole prisci gentium Theologi omnia gentilium numina collocarunt. Quod quidẽ Iamblichus & Iulianus Macrobiusq; testantur. Denique quisquis non uidet Solem in mundo, imaginem esse uicariumq; dei, is profecto neq; noctem considerauit unquam, neque Solem suspexit exorientem: neq; cogitauit quantum excedat sensum. Quã subito uiua reddat quæ pcul ab ipso mortua putabantur. Neque munera Solis animaduertit, quibus solus ipse facit, quod stellæ

cuncte cōficere nequeūt. Solē igitur uel Phoebum Musarū, idest, intelligētiæ ducē una cū Platonicis atq; Dionysio imaginē Dei cōspicuam esse cōclude. Esse quoq; Phębem.i. Lunā imaginē Phoebi, ferme quēadmodū ille Dei. Et ut inqt Hipparcus, hāc esse Solis speculū: uidelicet, incidēs sibi a Sole lumē, ad nostra deflectens, impręsentia disputare nō expedit. Neq; tamē prętermittere decet cōparationem illā Platonicā, alibi latius a me descriptā. Quemadmodū Sol & oculos generat & colores: oculisq; uim prębet qua uideāt: coloribus qua uideantur: & utrosq; in unum lumine cōciliante coniungit, ita Deus ad ītellectus oēs resq; ītelligibiles se habere putatur. Spēs enim rerum ītelligibiles & ītellectus oēs ipse procreat: atq; uirtutē inuicē agēdi prębet utrisq; propriā semel atq; naturalē. Circūfundit insup assidue cōe lumē. Per quod uirtutes & ītelligibilium & intellectuū ad actum mutuū excitat, copulatq; agēdo. Quod sane lumē in rebus quidem ītelligēdis ueritatē, in mētibus aūt scientiā Plato nūcupat. Putat insup ipsum bonū.s. Deum ita saltem hæc oīa supare, sicut Sol lumē & oculos & colores. Sed ubi Plato Solē inquit omne uisibile superare: proculdubio supra corporeū Solē, incorporeum auguratus est solē. Diuinū.s. intellectum. Quoniam uero ab imagine ad exemplar partim adimēdo quod deterius est, partim addēdo quod

melius ascendere licet/deme si placet Soli cui mate
riam subtraxit Auerois/tu certam similiter q̃titatē.
Sed interea cū luce relinque uirtutē/ut supsit lumē
ipsum mirifica uirtute refertū: nec quātitate certa/
nec figura aliqua definitū. Ideoq; imensū imagina
tione spatiū sua circū præsentia tangēs. Ita tunc ex
cedens intelligentiam/sicut in seipso nunc exupat
aciem oculorū: Hac ferme ratione deum qui i Sole
posuit tabernaculū suū/ex Sole ꝑ uiribus iuenisse
uideberis. Deniq; sicut nihil alienius est a luce diui
na/q̃ materia prorsus iformis: ita nihil a luce Solis
diuersius est/q̃ terra. Ideo corpora i quibus terrea
conditio præualet/tanq̃ ineptissima luci/lumē nul
lum intus accipiūt. Nō quia sit impotens lumē ad
penetrandum. Hoc enim dum nō illuminat intus
lanam/aut folium/interim penetrat momento chri
stallum: alioquin difficilius admodum penetratu.
Ita diuinum lumen etiam in tenebris animæ lucet:
sed tenebræ non comprehendūt: Nō & hoc habet
simile deo? Quod deus angelicis beatisq; mētibus
scientiam diuinorum prius inserit: mox amorem.
Animis uero nostris hic utrunq; credentibus amo
rem accendit purgantem atque conuertentem/an
teq̃ diuinorum intelligētiam largiatur. Ita Sol per
spicuas ubique purasq; naturas. q. iam cęlestes mo
mento prorsus illuminat: opacas uero materias in
eptas luci calefacit prius/& accendit: atq; subtiliat/

mox illuminat. Atq; tam calorem q̃ lucẽ iam leues & puias. Nonnunq̃ eleuat ad sublimia. Hinc Apollo radiorũ aculeis Pythoneam molẽ trãsfigit/ purgat: dissoluit/ attollit. Neq; uero prætermittere fas est: quẽadmodum speramus Christum tandem in suo regno uenturum: & splendore sui corporis exundãte humana e terra corpora prorsus suscitaturũ: ita post hiemem letalem quotannis expectamus Solem in Ariete regnantem/ semina rerum in terris. q. iam mortua & animalia semiuiua ad uitã & pulchritudinẽ statim reuocaturum. Hinc Mercurius tanq̃ Solis Achates caduceo quodam excitare dicitur dormientes. Et Plato resurrectionẽ quandam quasi similẽ in libro de Regno describit.

Sol primo creatus/ & ĩ medio cælo Cap. X.

q V ritur inter hæc qd potissimũ primo deus creauit. Respõdet Moses/ lucem. Merito. n. ab ipsa diuina luce plusq̃ intelligibili statim emanat lux omnium simillima deo. Lux quidem intelligibilis in mundo supra nos incorporeo/ idest purissimus intellectus. Lux aũt sensibilis in mundo corporeo. i. lux ipsa solaris. Sed hæc forte primo quidẽ sui gradu tanq̃ die primo/ id ipsum simpliciter habet/ ut luceat intus/ illumineatq; foris. Secũdo uero ut uirtute calefactoria tũ ipsa polleat: tũ cetera ualegetet. Tertio rursũ ut efficacia sua iussuq; dei seipsam propaget in molem. Quarto deniq; natu

rę ordinisq; gradu. q. die quarto: ut molē suam ita sortiatur in orbem/ queādmodū diuinę intelligentiæ lux unde manauit/ reflectitur in seipsam. Ideo Moses primo quidem die ipsam simpliciter lucē. Quarto uero lucē rursus solari hac. i. orbiculari figura prędiram asserit procreatam. Plato quoq; bis Solis constitutionem repetit in Timeo. Primo quidem in numero planetarum. q. consortem. Secundo diuinitus mirabili pręceteris luce regiaq; auctoritate donatum. Solem pleriq; astronomorum in exordio mundi ad Orizontē primo habitabilē tradunt in Ariete regno suo/ mediū cælū uelut arcem atq; caput tāq̄ regē cęlestiū tenuisse. Moses quoq; ubi ait/ factū esse diē unū nō mane q̄dē & uespere! Sed uicissim uespere atq; mane/ designat post meridiē/ quo Sol est accēsus/ diē iam natū deinceps ī uesperā declinare/ sequēti mane cōplendū. Auctoritatem ꝑfecto Solis regiā cōfirmauit: ubi primū ī mūdo diē dominicum assignauit. i. Solarē. Si. n. deus mundum sex quidem diebus absoluit/ & septimo conquieuit: nimirum ab ipso Solis die/ idest/ potestate Solari mūdi uidet̄ auspicatus exordia. Saturnū uero a Sole remotissimū generationibus actionibusq; iudicauit aduersum: ubi Saturni die præcepit ab actione uacandum. Nōne & auctor ille uitæ Xpūs quē expirantē Sol e medio cęlo quasi Vates obtenebrato uultu defleuerat/ rursum die & hora

Solis resurrexit ex mortuis/ita lucem nobis intelligibilẽ sicut Sol uisibilem redditurus.

Duo Solis lumina. Apollinis munus: Gradus luminum. Sol diuina oĩa refert. Cap. XI.

SI Solem excogitemus ĩ prima illa naturę suę proprietate/quam primo creationis suę momẽto sortitus est/tanq̃ numeratus in cõsortio planetarũ: Cognoscemus naturalẽ primãq; lucẽ eius non fuisse tantã primo q̃ta mox euasit. Nõ.n.tantum stellas cęteras magnitudine superat: q̃tũ lumine. Nã magnitudinẽ quidẽ Iouis minus q̃ duplo/lucem uero forte centuplo superat. Horũ quãtitates certe compatiõe terrę cẽsenẽ. Quotiẽs uero Sol terram cõtineat/diximus ab initio. Iupiter ꝑfecto quinquies atq; nonagies terram adequare putaẽ. Aliud igiẽ & aliũde prorsus eluxit lumẽ hoc ĩmensum/naturali Solis luci desup additũ. Oĩa sane cælestia ꝓpriũ lumen nascẽtia secũ attulerũt. Sed uel exiguũ uel nobis occultũ: siue raritate quadã & cãdore: siue alia de causa lateat. Simile q̃ddã lumen pauloq; ꝑ magnitudine sua maius ab initio Sol secum attulisse uideẽ. Verũ præter ꝓprium illud natiuumq; lumẽ/ut ita loquar/obscurum: statim aliud hoc oculis patentissimum lumen diuinitus est adhibitum/tanq̃ expressior quædam intelligentię diuinæ & largissimę bonitatis imago Deus ut Theologi nostri tradũt/geminum mẽtibus dedit lumẽ.

Primũ quidẽ naturaliter his accensum. Secũdũ uero iam quasi ꝓ meritis necnõ gratis insup additũ/ largitate mirabili beatas efficiens. Cum igitᷣ stellæ mentium sint imagines/ cõsentaneũ est/ has duo similiter lumina suscepisse. Quemadmodum uero deus lumẽ hoc ingẽs ĩ Sole lumini Solis primo mirabiliter addidit: ita Sol statim uicarius in hoc officio Dei hoc additũ sibi lumẽ natiuis stellarum luminibus addit. Immo uero sicut solemus lumen quod apparet ĩ Luna/ nõ ipsius Lunæ: sed Solis lucem dicere ꝑ Lunã ad nos usq; demissam/ ita secretissima Platonicorũ rõne dicemus/ splendorẽ tãtũ in Sole patẽtẽ/ nõ ex ipso q̃dẽ: sed ex Deo ꝑ ipsum ad cuncta procedere: tanq̃ nõ globi illius: sed Dei ipsius lumẽ: ita iam oculis manifestũ. Deus profecto dũ solarẽ globũ exiguã cęli particulã tãto splẽdore cõpleuit: ut ex uno fulgor exuberaret in oĩa/ absq; dubio declarauit/ & corpusculũ Solis tam incõparabile munus nõ ex se/ sed desuper accepisse/ & ex uno Deo Solis Sole cuncta prorsus bona per oĩa ꝓpagari. Quẽadmodũ uero lumẽ hoc in Sole sensibile/ sensibilia oĩa sensusq; collustrat/ & uegetat/ & format/ & ad superiora cõuertit: ita intelligibile quoddã in ipsa Solis aĩa lumẽ/ intimos aĩorũ oculos illuminat/ & accendit/ & reuocat. Hinc Solẽ apud Theologos ueteres Apollinẽ arbitror nominatum/ & harmoniæ oĩs auctorẽ: Ducẽq; Musarũ.

Quoniã aĩos non tã manifestis q̃ occultis influxĩ
bus radiorũ a cõfusa quadã turba resoluat/ & har
monice modereť: atq; ad ĩtelligẽtiã postremo ꝑdu
cat. Neq; uero putãdũ est lumẽ hoc amplissimũ ef
ficacissimũq; & inter mũdana datũ pręceteris optĩ
mũ donũq; ꝑfectũ/ originẽ primã ab exiguo Solis
corpore ducere: Sed ab ipso bono tanq̃ patre lumĩ
nũ: in quo qcqd ẽ luminis: certe plusq̃ ĩtelligibile
est oẽm prorsus excedẽs intelligẽtiã. Sed inde ĩ di
uinũ siue angelicũ intellectũ mox descendẽs/ intel
ligibile iam euadit. Deinceps ĩ aĩę mũdanæ mentẽ
ueniẽs/ ĩtellectuale mox/ & insuꝑ imaginabile iam
efficiť. Subinde in cęlũ transiens/ sensuale fit simul
atq; sensibile. Deniq; ad ĩferiora demissum iam. q.
diuidiť/ & alicubi qdẽ sensuale fit. i. in oculis ani
mantiũ. Alibi uero sensibile. i. obiectis. In paucis
aũt seruat utrunq;: & his quidẽ nocte uidentibus.
Sed reuertamur ad prima. Tria Platonicą pricipia
ponũt. Ipsum bonum. Diuinum ĩtellectum. Mun
di animam. Lumen unicum pręceteris palam hæc
oĩa refert. Ipsum quidẽ bonũ pręfert. Quoniã dũ
cũcta mirabiliter antecellit/ interim ꝑ oĩa se diffun
dit: & ad sublimia reuocat/ excellentia interim sua
mirabiliter & puritate seruata. Intellectũ uero diui
nũ: quoniã declarat oĩa/ & distinguit/ & ornat: Ani
mã quoq; mundanã/ quoniã almo calore generat
oĩa/ fouet/ & uegetat/ atq; mouet. Rursus quemad
modũ ex tribus suꝑ cælũ mũdi principiis ĩ cęlũ de

scendit/atq; sub cęlũ/refertq; ubiq; parẽtes. Ita ĩ cę lo q̃dẽ p̃ Solẽ reprę̃sentat ipsũ bonũ. Intellectũ uero diuinũ.i.plenitudinẽ Idearũ p̃ firmamẽtũ stellarum plenũ: Animã deniq; mũdi.q.mobilẽ p̃ Lunã luce mutabilẽ: Similiter & sub cælo primũ quidẽ p̃ ignẽ: Secundum uero p̃ aerẽ: Tertium postremo p̃ aquã. Deniq; quẽadmodũ stellæ q̃dẽ sup̃iores immutabiliter illuminan̄t a Sole: Luna uero mutabiliter inde lumẽ accipit: sic & angeli a Deo ĩmobiliter: animę uero mobiliter illustrantur.

Similitudo Solis ad Trinitatẽ diuinã & nouẽ ordines angelorũ. Item de nouẽ numinibus in Sole/& nouem Musis circa Solem Cap.XII.

n Ihil ĩ mũdo diuinę Trinitati rep̃it̄ Sole similius. In una.n.Solis substãtia tria q̃dã int̄ se distĩcta sũt/parit̄ & unita. Primũ q̃dẽ naturalis ipsa fęcũditas sẽsibus nostris p̃rsus occulta. Secũdũ manifesta lux eiusdẽ ex ipsa fęcũditate manans/ipsi sẽp æqualis. Tertiũ ab utroq; calefactoria uirtus/penitus par utrisq;. Fęcũditas igit̄ patrẽ refert. Lux uero ĩtelligẽtię similis/filiũ intelligẽtię mõ cõceptũ. Calor amatoriũ sp̃ũm reprę̃sẽtat. Circa diuinam Trinitatẽ theologi nostri tres angelorũ Ierarchias excogitãt/quãlibet tres ordĩes cõtinẽtẽ: Primã patri: Secũdã filio: Tertiã sp̃ũi cõsecratã. Similẽ quoq; circa solarẽ trinitatẽ/nos ternariũ ĩuenimus atq; nouenariũ. Siq̃dẽ ex ipsa Solis natura fęcũda

tres naturales fęcunditates per cuncta procedũt. Prima quidē inde fit in natura cęlesti. Secũda uero ĩ simplici elemētorũ natura. Tertia deniq; ĩ natura mixtorũ. Rursus ex uitali calore solis passim ultra naturas ꝓpagat̃ & uita: eaq; trina. Prima q̃dē uegetalis in plantis. Secũda uero sensualis ĩmobilis in Zoophytis. Tertia sensualis atq; ꝓgrediēs in ꝑfectioribus. s. aĩalibus. Ex luce deniq; Solis tres fulgoris spēs deriuant̃/siue ꝑ cælũ/siue sub cęlũ. Aut. n. oĩo cãdidũ lumē est/aut oĩo rubens/aut mixtum. Cũ uero lumē & simillimũ &c. q. pricipiũ cognitionis existat/præcipue sensualis/merito tribus lumĩnis spēbus tria quoq; sẽsuũ genera respõdere uidētur: Rubori q̃dē sensus oĩo corporei/tactus uidelicet/atq; gustus: Cãdori uero sensus plurimũ incorporei/imaginatio. s. atq; uisus: Sed lumini mixto sensus quoq; ĩter ĩcorporeos corporeosq; medii: auditus. s. & olfactus. Hactenus Solis lumē nõ solũ imago ē eiusmõi rerũ: sed & causa. Purę uero intelligentiæ solũ est imago: Sicut. n. intelligētia pura momento peragit/& profunda penetrat/atque declarat: ipsa interim nulli permixta/sublimis existens: ita lumen momento per omnia se dilatat/& singula patefacit: indiuiduũ simul ē ubiq; totum/nulli permixtum. Siquidem abeunte Sole nemo mentum quidem lumen in aere permanet: Suum nanq; Phoebũ passim comitat̃ euntē. Sed quoniã

nescio quomõ hic sub hoc Apolline quasi poetæ sumus/ & si non boni/ liceat parũp confabulari. Primo qdẽ de diis (ut Platonice loquar) supioribus. Deinde de Musis. Nouẽ ueteres ĩ Sole numina collocarẽt. Nã aut substantiã eius cõtẽplamur: aut uires. In substantia/ essentiã: uitã intelligẽtiam: essentiam cælum: uitã Rheam: intelligẽtiam uero Saturnũ eorũ more cognominamus. Si uires Solis post substãtiã contẽplemur/ fecũditatẽ quidẽ eius Iouẽ nominabimus & Iunonẽ: lucem uero Apollinẽ & Mineruã: calorem deniq; Venerẽ atq; Bacchũ. Iam uero Phoebũ & Bacchũ qui preceteris in Sole plurimũ dominantur/ antiqui semp iuuenes exprimebant: quoniã siquis nouerit lucẽ caloreq; Solis/ ea sinceritate prorsus/ & ꝓprietate/ qua illic existunt/ suscipere ad usũq; suũ & modũ accõmodare/ iuuẽtutem inde ꝑpetuã reportaret: uel saltẽ cẽtũ atq; uiginti Solis annos impleret. Verũ post nouẽ hec numina intima Soli/ ad nouẽ circa Solẽ Musas ꝓgrediamur. Quid igiẽ nouẽ circa Phoebum Musæ: nisi nouẽ Apollineorũ genera numinũ per sphæras mũdi nouem distributorũ? Octo nãq; cælos tantũ ueteres cognouerunt. Sub igne uero cælesti: quasi nonum cælũ aerẽ purũ adhibuerũt/ qualitate uidelicet motuq; cælestẽ. In qualibet uero sphera diuinos spiritus oculis occultos disposuerunt/ gradatim stellis singulis dedicatos: quos Proculus etiã

angelos/& Iamblichus insuper archangelos principatusq; cognominãt. Sed q inter eos ubiq; pręcipue sunt solares/antiquiores appellauere Musas scientiis quidẽ omnibus pręsidẽtes: maxime uero Poesi/Musicæ/Medicinæ/expiationibus/& oraculis/atq; uaticiniis. Iam reuertamur ad Solẽ. Minima queq;/si mõ rarissima sint/inepti nimiũ admiramur. Consueta uero uel maxima cęci pariter & ingrati iãdiu admirari desiuimus: Nemo miraẽ ignẽ instar cęli Solisq; feruentẽ sine mixtura purissimũ perpetuo mobilẽ: Lõge lucẽtẽ: ex minimo statim maximũ: dum oĩa in se cõuertit. Nemo Solem q̃tũ fas est/miraẽ incõparabiliter oĩa superantẽ/genitorem oĩum atq; moderatorẽ. Solẽ exhilarãtẽ tristia: nõdum uiua/uiuificãtem: Iam mortua suscitantẽ. Verum si semel quotannis pãdereẽ domus omnipotentis Olympi: splendorq; subito tãtus suspiceretur: Solẽ supra modũ oẽs solũ admirarenẽ. Solẽ oẽs uel tanq̃ summũ Deũ suppliciter adorarẽt: uel saltem diuinitus missum minime dubitãtes/Deo quãuis occulto tãti muneris auctori/ingẽtes quotidie gratias agerẽt. Iãblichus igiẽ Iulianusq; Platonici iubent noctẽ fingere absq; ullo Lunæ stellarumq; lumine: quo Solis quoq; donum est manifestum. Vt certius cognoscamus quid absque Sole futuri simus. Quantum huic soli supernoq; debeamus.

Solem nõ esse adorandum tanquam rerum oium auctorem Cap. XIII.

S Ocrates in castris sæpe sub diuo Solẽ suspi ciens orientem stetit attonitus i eisdem ue stigiis/imotis mẽbris/in cõniuẽtibus oculis/statuę more/quousq; Solẽ salutaret iterũ resurgentẽ. His ergo Platonici similibusq; signis adducti Socratẽ forte dicẽt Phębeo quodã Dęmone statim ab ipsa pueritia ductũ/Phębũ ipsũ uenerari sũmope cõsue uisse. eadẽq; rõne sapiẽtissimũ gręcorũ oium Apol linis oraculo iudicatum. Ego uero qd de Socratis Dęmone seu genio/siue angelo affirmãdũ maxĩe uideaꝛ/impręsẽtia prętermittã. Id certe ausim affir mare/Socratẽ in eo mentis excessu nõ Solẽ quidẽ hũc admiratũ fuisse:sed alterũ. Cũ.n.admirationẽ sola nouitas afferre soleat/qd tãtũ stupeat hũc ad mirabũdus Socrates:quem & quotidie uidet? Cu ius & motus oẽs uiresq; iãdiu mathematica simul & physica rõne cõprehenderat. Quẽ teste Platone nõ deũ primũ:sed dei filiũ appellauit. Nõ filiũ inq̃ dei primũ:sed secũdũ iãq; uisibilẽ. Primũ nãq; dei filiũ nõ Solẽ hũc oculis manifestũ: sed alterũ hoc lõge supiorẽ intellectũ.s.primũ solo cõtẽplabilem intellectu. Socrates igiꝛ Sole cælesti nõnũq̃ admo nitus/Solẽq; inde supcęlestem auguratus/& illius maiestatem cõtẽplabaꝛ attentior/& patris illius in cõprehẽsibilem bonitatẽ admirabatur attonitus.

Hunc Iacobus apostolus patrē luminū appellauit: luminū inq̄ plusq̄ cælestiū atq; cęlestiū. Apud quē nō sit transmutatio/ atq; uicissitudinis obūbratio. Nā & supcælestia illa facta putat naturaliter muta bilia: & cælestia multa quoquo modo obumbrari nō dubitant: Subcęlestia uero quotidie. Quāobrē omne datū optimū. s. menti naturaliter insitum/ & omne donū pfectū/ uidelicet/ post naturales do tes adhibitū nō a Sole hoc stellisq; mūdanis/ sed altius ab ipso patre luminū descēdere censet. Nam intelligētię uiribus. q. gradibus quibusdā nō qdē cęlitus/ sed desup acceptis freti/ sup cęlos ascendi mus: ibiq; multa cęlis præstantiora cognoscimus/ & amamus/ & colimus: ipsumq; cęli fabrū ante oīa ueneramur. Neq; tamē possemus intelligētia incor poreum aliquid cęloq; melius intelligere/ uel ama re/ si cęlitus tantū intelligentiā haberemus. Iam ue ro ne quis Solē/ Lunā/ stellas/ nimiū admiratus & adoraret/ & tanq̄ ītellectualium munerū auctores & patres uenerarer̄/ prudēter admonuit/ Solē hūc nō esse uniuersi principium. Missas impręsentia fa ciam rōnes: quibus in Theologia nostra principiū uniuersi nec corpus esse/ nec animā/ nec intellectū: sed aliqd admodū excelsius affirmamus. A quo quidē Sol cælestis lōgissime distat: ut umbra quę dam illius esse iudicetur potius q̄ imago. Rōnes aūt quas Iacobus hic attingit/ breuiter impręsenti

perstringam. Cũ status tanq̃ pricipium & rector fi nisq; motionis sit omni motu pfectior/certe deus ipse principiũ & finis & rector oīum/ mobilis esse nõ põt. Sol aũt est assidue mobilis. Præterea princi pii uirtus tanq̃ imensa fortiter attingit omnia: nec usq̃ cohiberi põt. Solis ãt uirtus p radios agẽs prę peditis passim radiis impedit̃: defectum patit̃ obie cta Luna. Sæpe nubibus cohercet̃. Terrena densita te repellit̃. Distãtia loci debilitat̃. Sol ipse qnetiam minima quædam est particula mũdi. Angusta qua dã sede tenet̃. Trahit̃ a sphęra: rursumq; retrahit̃. Contraq; speræ pprię imperiũ a sphęra semp supio re reuoluit̃: contrariisq; signis impedit̃ & stellis: & aspectu (ut ita loquar) malorũ nõnunq̃ debilitat̃. Deniq; principiũ uniuersi oīa ubiq; & semper/ & in oībus operat̃. Sol autẽ nec mũdi globos ipse facit: nec quęcunq; frigida uel humida sunt uel dẽsa. Si miliaq; ipse uirtute ppria põt efficere. Neq; similes siquę sũt in cælo uirtutes/ ullã a Sole ducunt origĩ nem. Ceterũ q̃uis Sol ab auctore mũdi longissime distet: cęlestia tamẽ oīa ad Solẽ unicũ. q. rectorẽ in cęlo mensurãq; diuinitus redacta uident̃. Vt hinc prorsus admoneremur/ oīa quę in cęlo sunt & sub cęlo: & sup cælũ/ ad unũ cunctorũ principiũ referri similiter: Idq; cõsiderantes tandẽ hoc ipsũ ea saltẽ obseruãtia ueneraremur/ qua cęlestia Solem.

FINIS

Marsilii Ficini Florentini Prohemium in Librũ de lumine Ad Magnanimũ Petrum Medicem.

c VM opusculũ de Sole tibi clarissime Petre destinauissem: memini paulo post iandiu me de lumine libellũ cõposuisse. Itaq; decere prsus existimaui/ut lumen illud Solẽ hũc suũ mox sequatr: q. ducẽ. In terris qdẽ primus illucescẽtis auroræ fulgor/Solem præcedit e uestigio surrecturũ. Sed ĩ cęlo uicissim Sol ipse pater splendorem antecedit ex ipso manantem. Ordinem eqdem terrenũ iãdiu secutus lumen prius q̃ Solẽ sum/nesciõ qũo contẽplatus. Nũc uero uicissim cæleste ordinẽ imitatus/Solẽ lumini patrẽ nato/ut par fuerat/ante posui. Neq; uero ĩ hoc libro uel ĩ præcedẽte cõsiliũ fuit minutiores mathematicorũ de Sole uel lumĩe questiones curiose psequi: Sæpe nõ tã utiles q̃ certe difficiles. Sed horũ potius exẽplis compationibusq; qbusdã quasi gradibus mores animi cõtemplãdi regulas diuina mysteria p uiribus asseq. Siqdẽ nullũ ad hęc plane pspiciẽda certius uel inditiũ uel argumẽtũ est q̃ lumen. Nobis.n. cælestis ille pater phębea lustrauit lãpade terras: nõ quidẽ ut sub tanto lumine/ut ita dixerim/muscas aucupemur. Sed nosipsos & patriã nostrã patrẽq; celestẽ suspiciamus: p eiusmõi uidelicet lumẽ diuina uidentes quasi p quoddã speculũ in enygmate: alias aũt per

lumen excelſius facie ad faciem quandoq; uiſuri.

Marſilii Ficini Florẽtini: qd ſit lumẽ in corpore mundi in aĩa: in angelo: in deo: diſcurſio ꝑ oẽs ſenſus Cap. primum.

o Di maxime oĩum tenebras/ quarũ culpa diſplicẽt mihi queçũq; diſplicẽt: uel ꝙ cum illis ſint/ uel ꝙ ab illis labẽtia relabant/ deprimãtq; ad illas. Amo ãte oĩa lumẽ/ cuius gratia & cetera diligo/ uel ꝙ cũ illo ſint: uel ꝙ ab illo fluẽtia refluãt/ reducãtq; ad illud. Ergo nũtiate mihi mei ſenſus/ q cetera pene innumerabilia nuntiatis. Nũtiate mihi obſecro quid ſit lumen. Reſpondet auditus. Aereus ſum/ ſatis eſto/ ſi ſonos tibi aereos nuntiem. Reſpõdet & odoratus. Equidem nõ ſum adeo lucidus: uaporeus ſum/ a me diſce uapores. Quid aliena quæris a me guſtus ait? Nato eqdem ĩ liquore: indico tibi liquores. Noli a me/ dicit tactus/ extorquere quod nequeo. Corpulentus ſum: corpulenta nuntio: Altius quære lumen.

Deſcriptio luminis uiſibilis Cap. II.

h Inc admonitus ab infimo quo ceciderã/ ad altiſſima mei corporis nũc aſcẽdã: ut ĩde lumẽ leuius altiuſq; cũctis accipiã. Eia agite oculi mei lucẽtes/ ꝑ lumen illud obſecro/ quo pręceteris ĩmo quo ſolo delectamini tãtũ/ ĩdicate reginę ueſtrę rõi qd ſit lumẽ. Reſpõdet ſubito uiſus: ſplẽdidus ego ſpũs ſũ & ſplẽdor ſũ ſpiritalis. Quo circa cum a me

iure propria officia postules/ largior libentissime quantũ habeo. Lumen ẽ spiritalis quędã & subita & latissima a corporibus naturæ eorũ sine detrimẽto ꝓprio emanatio. Nitoris. s. cuiusdã a diaphanis idest/ transpicuis. Coloris autẽ ab horũ oppositis: quantitatis figuræ/ motusq; ab oĩbus. Cõgrega in unũ omne colorum genus. Quid erit hoc uniuersum? Nisi lux quædã omnicolor: siue lumen factũ in solidiore obscurioreq; materia terrę iam opacũ. Segrega terrã illi permixtã. Quid erit reliquũ? Nisi qualitas quædã ĩmo claritas actusq; ꝑspicui/ sicut color est actus opaci. Color q̃dẽ lux ẽ opaca. Lux aũt color clarus: ĩmo ꝑspicui corporis colorumq; flos quidã & uigor quasi unicolor actu/ uirtuteq; omnicolor. Forte uero & abeũte lumine nõ sũt colores. Siq̃dẽ sint lumẽ ipsum iam uariũ: alibi uidelicet aliter affectũ atq; reflexũ. Forte ẽt ĩ uirtute luminis semꝑ sũt ipsi colores: alibi aliter explicãdi.

Nihil clarius q̃ lumen ac Deus. Nihil obscurius. Cap. III.

a Dumbratio hęc est/ o/ mei oculi/ potius q̃ pictura. Nihil unq̃ audiui obscurius definiri. O rem ualde mirã. Quo nã pacto fieri põt? Vt nihil sit obscurius lumĩe. Quo nihil ẽ clarius/ quando ꝑ illud clarẽt/ declarantq; oĩa. Ascẽdã igit̃ hinc ad sublimẽ mẽtis speculã/ ut saltẽ hoc uideã inde/ pręter quod aliud qcq̃ alicubi uidere nõ possum.

O mens quę recte cũcta metiris/ dicito mihi nũqd forte lumẽ est ipse Deus: quo etiã nihil clarius est: nihil obscurius. Nihil clarius q̃ deũ esse/ esseq; ad sũmum potentẽ sapientẽq; & bonum. Hoc.n.auribus nostris quęcũq; ab eo sunt facta ꝓclamant: Vt nemo sit surdior illo/ qui tãtum rerũ oĩum sonitũ strepitũq; nõ audit. Nihil cõtra obscurius/ q̃ quid sit deus: ut nihil sit tenebrosius illo/ qui sibi opinatur hoc esse clarissimum.

Lux intelligibilis est intelligibiliũ causa: uisibilis uisibilium. Cap. IIII.

r Espondet mens Deum esse patrem luminũ. Apud quẽ nõ est transmutatio: ꝑ quã extinguatᷣ/ uel minuatᷣ. Neq; uicissitudinis obũbratio/ ꝑ quã uel uicissim subeat noctẽ: uel patiatᷣ eclipsim. Respõdet rursus/ Deum eẽ lucẽ/ in qua tenebræ nõ sũt ullę. Idest formã in qua nihil est informe. Formositatẽ quoq; in qua nihil est deforme. Deus certe sicut mens quæ radius eius est/ mõstrat: lux ẽ inuisibilis: infinita: ueritas ipsa ueritatis cuiusq;/ rerumq; oĩum causa: Cuius splẽdor ĩmo potius umbra est lux ista uisibilis atq; finita/ causa uisibiliũ. Quoniã uero lucis ueritatisq; natura est/ ut ceteris alia uere declaret/ Deo cũcta ꝑ se uere clareq; cõspicua sũt. Perĩde ac si uisibilis lux/ cũ sit oculorũ uisibiliũq; fons/ seipsam intueatᷣ tanq̃ omnicolorẽ: atq; in se colores oẽs sensibiliaq; oĩa uideat.

Lumen uisibile: rationale: intelligibile: diuinum Cap. V.

u Erũ ad tã sublimẽ speculationẽ haud tã repẽte ꝓsiliendũ/sed gradatim ascẽdẽdũ mẽs ad monet: ne caligare cogamur: ac splẽdore nimio occecari. Noli ratio cõfidere sensibus. Visus tibi nõ satis nuntiat. Ceteri nullo modo. Visus qa sensualis lux est/tantũ sensibilẽ accipit datq; splẽdorẽ. Atq; conuerso/quia sensibilẽ accipit datq; splẽdorem/hũc sensualẽ quãdã lucẽ esse cognoscis: ultra uero inde non licet ꝓgredi. Sed hinc a me discito/primũ quidẽ me. s. intelligentiã/esse lumẽ quoddã intellectuale: quãdoq dẽ obiectũ meum est ĩtelligibile lumen: quod ĩ qualibet re quærẽda quæro: & reperta repio. Siqdẽ lumen cuiusq; rei & ipsius ueritas idẽ. Veritas est lumẽ intĩmũ: lumẽ ueritas se ad extima fundens. Discito deinde te. s. rõnẽ esse lucẽ quãdã rõnalẽ rõnẽq; lucẽtẽ. Siquidẽ rõnẽ lucis tanq̃ originẽ tuã/ratiocinãdo tanta auiditate perquiris. Sed uis rõnẽ lucis cõmodius assequi? In luce cuiuslibet rõnis eam quęrito. Ibi est ratio lucis/ubi & omniũ. In ueritate sũma/quæ & ipsa sũma certitudo & claritas est/repies ueritatẽ lucis/& claritatẽ: Siqdẽ idẽ est huius lucis quam quęris claritas atque ueritas. Quid lux in deo? Immẽsa suę bonitatis ueritatisq; exuberãtia. Quid ĩ angelis? Intelligẽtię certitudo

a deo manans: pfusũq; gaudiũ uolũtatis. Quid in cælestibus? Copia uitæ ab angelis: Virtutis explicatio a cælo: Risus cæli. Quid in igne? Vitalis quidã uigor a cælestibus insitus / & efficax propagatio. Deĩde in iis quæ sensu carent effusa cælitus gratia. In sentientibus exhilaratio ipsius spiritus sensusq; uigor. In omnibus summatim intimæ foecunditatis effusio. Vbique diuinæ ueritatis bonitatisq; imago.

Quibus rationibus a luce uisibili ad inuisibilẽ ascendamus Cap. VI.

u Erum ne forte fingere p arbitrio uideamur ubi substãtiã quandã lucis incorporeę pęnitus / & diuinæ totiens affirmamus / considerãtione dignum est / lucem hanc oculis manifestã / esse non posse primam. Tum quia proportionem aliquam habet cum corporeis oculis omnibus / uel quibusdam: tum quia mobilis est / atq; est in alio / & ex aliquo pendet. Ad aliquam ergo superiorem lucem ascendẽdũ est / eiusmodi conditionibus absolutã. Per se iam & in se existentem penitus ĩcorpoream. Quãdoquidem & hęc manifesta nobis propemodum incorporea est / imaginumq; similiter ĩcorporearum causa: nec ullis astricta dimensionibus uel diuisionibus uel mixturis. Vnde constat ex mole uel forma / uel uirtute corporea originem primam

habere nõ posse: hãc igr̃ hẽt a luce corporibus al
tiore ac supra modũ ãpliore/ ut ita dixerim/ atq; cla
riore. Siqdẽ materia uel cælestis ita lucẽ illic obfun
dit diuinitus descẽdentẽ/ sicut sub cælo caliginosa
moles susceptũ cælitus lumen obtenebrat. Quãob
rem opepretiũ est/ & hoc sub luna lumẽ a caligine/
& cæleste illud a materia segregare: & illinc ad lu
men supcęleste cõscẽdere: illinc rursus a rõnali luce
ad intellectualẽ: ab hac ad intelligibilẽ: ab hac ꝑ ui
ribus ad diuinã: ut reuelata facie ducti uidelicet a
domini spũ a claritate gradatim ĩ claritatẽ in eãdẽ
imaginẽ trãsformemur.

Ad numinũ gaudiũ cęlestes ipsorũ oculi rident
splendore motuq; gestiunt Cap. VII.

p Ostq̃ uidemus a cælestiũ radiis q a supcælesti
bus ꝑ cælestia tanq̃ ꝑ uitra quædã ad nos de
scẽdũt cũctis dari ꝑfectionẽ suã: uitã: sẽsũ: certitudi
nẽ: gratiã: atq; letitiã· Necessariũ est lucẽ ĩ spiritibus
sup cælũ esse formę ipsorũ ꝑfectionẽ/ fęcũditatẽ ui
tę: ꝑspicaciã sẽsus/ clarissimam uerissimæ ĩtelligẽtiæ
certitudinẽ/ gratię copiã/ gaudii ubertatẽ. Horum
oĩum imago est splẽdor cæli: ĩmo ad horũ claritatẽ
tanq̃ umbra: qa minus põt corpus cæli exacte clari
tatẽ spũs imitari. q̃ terra cęli fulgorẽ. Ad ipsũ mira
bile cęlestiũ gaudiũ cęlũ quasi corpus eorum/ ĩmo
quasi oculus eorũ (oculũ. n. Orpheus Solem appel
lat) ridet splẽdore: motuq; exultat: sicuti terra tãq̃

ab illis remotissima luget tenebris: situq; torpet & ocio: neq;.n. putãdũ ẽ cęlũ moueri uel ui aliq̃/uel defectu: cuius motus natura ppetuus ẽ: locũq; na turalẽ nõ relinquit: substãtia quoq; absolutissima/ a qua nihil discedit sui/Sed quodã excessu lętitię/ ob quã gestiẽs quiescere nesciat. Ad gaudentiũ nu minum cantũ/ut Pythagorici arbitrant̃/sphęre cho reas ducũt. Vnde ordinatissimis uariisq; motibus mirabilẽ cõficiũt harmoniã ad astrorũ risũ/q prę̃ci pue radiis indicat̃: ridẽt oĩa quę sub cælo sũt: quæ sup terrã: ad tenebras tãq̃ ad tristitiã oĩa merẽt. So lemus.n. ridẽtibus cõgratulari: flẽtibus cõtristari.

Risus cęli ex numinũ gaudio pficiscẽs.i.lumen oĩa fouet atq; delectat Cap. VIII.

q Vod lumẽ sit risus cęli ex spũum cęlestiũ gau dio pficiscẽs/indicãt hoĩes/q quotiẽs lætant̃ spiritu/ridẽtq; uultu/splẽdẽt certe intus/dilatant̃q; spũ/uultu quoq; splẽdere uident̃: oculis maxime qui maxime sunt cælestes/quiq; ĩ risu motũ cęli in star efficiũt circularẽ. In lugẽtibus aũt cõtra obtene brant̃: restringunt̃: torpẽt oĩa. Radii uero ex stellis ridentibus tanq̃ diuinarũ mẽtiũ oculis benignissi me letissimeq; directi ĩ semina rerum: nõ aliter oĩa fouẽt generãtq; q̃ struti aspectus in ouũ. Illorũ.n. uirtute calor naturalis cũctis inserit̃. Vnde uita ori tur/alitur: auget̃. Hinc fit ut omĩa uoluptatẽ appe tant: quia nõ mõ uoluptate terrena/sed etiã cęlesti

letitia generant. Quis aut neget numina leto quodam affectu oia mouere atq; generare? Cu & ab animaliu natura & ab arte oia uoluptate pcreari atq; perfici uideamus.

Lumen est incorporeum. Est forma/immo actus naturæ celestis. Esse potest sine corpore subdito. Est ubiq; etia sub terris una cum diaphano Cap. IX.

S Ed iuuat interdu una cu nostro Plotino circa eade latius puagari. Lume quo momento penetrat molle diaphanu/eode diaphanu trasuerberat uel durissimum. Item quo breue spatium: eodem quoq; longissimum. Incorporeum est igitur: cui neque duritia resistit: neq; spatium. Verutame quoniam est cæleste/ideo obstaculum natura terreum atq; sordidum: et si minus duru sit/no capit candidam luminis puritatem. Hinc Plotinus prohibet corporeas lumini tribuere passiones: idest/accedere/recedere/diffluere/refluere/cotrahi/dilatari. Sed potius dicedum putat/ubi coram lucido perspicuum quid exponitur/statim lume illic existere: illic agere. Sin minus/non existere illic/non agere. Neque tame simpliciter/esse desinere/qdiu corpus est lucidu. Sicut neq; radius uisualis/qdiu uisus. Lux quidem e forma primi corporis prima. Itaq; tam perfecta: ut no p modu ociose qualitatis

cuiusdam ab actu distinctę: sed potius per modũ uegetioris actus existat tam uidelicet efficacis/ut momēto per omnia sese porrigat/a fonte proprio non disiunctus. Pręterea in quocunque sub cælo corpore præualet igneus quidam uigor igni cæle sti similis/emicat & inde lumē aut fulgor quidam q. familiaris color. Proinde cęli luminisq; natura/ ut foueat omnia/non cogitur de integro per cun cta discurrere: si uerum sit paradoxon: hanc esse se mel cũctis infusam. Hinc Hęrus ille/qui apud Pla tonem surrexit ex mortuis/interea lumen inspexe rat/cęlesti uidelicet quodam uisu/sed oculis cadu cis occultum: Quod quidem per omnia prorsus extentum/regeret uniuersum. Luminis huius ue hiculum/ idest/ perspicuũ Iamblichus ex Theolo gia phenicum asserit cunctis uel opacis infusum: siquidem his omnibus inest & color aliquis quę dam portio luminis. Lumen autem seorsum a per spicuo in opacis esse non potest: quanuis forsitan in se penes luminosum esse possit. Si secretum Ti mei sensũ recte uaticinamur/ignē ipsũ spũmq; cęle stem ꝓximũ aię mundanæ uehiculũ/simul cũ hac ubiq; uigere cognoscimus. Hęc enĩ aĩa motu qdē uitali calorem edit ubiq; atq; motum: intelligētia lumen/ simulq; luminis uehiculum ubiq; diapha num: Neq; tamē proprie lucere terram licet dicere.

Siqdē neq; pspicuū huic miscet̃: neq; lumen cōmunicat̃ quanuis infusum. Siquis astrologorū regula fretus cōsideret quantam uim habeant innumerabiles ubiq; radii machinæ cælestis imensę ad penetrandam terram mūdi punctum/hinc saltem cognoscet per hanc quoq; passim diffundi cęleste lumen atq; diaphanū illic lumini necessariū. Quanuis oculis q̃plurimis hæc interra patere non possint. Patent uero forte quibusdā illic degentibus animalibus. Aiunt enī Platonici/sicut se habet frigus ad calorem: nigredoq; ad albedinem/sic habere tenebras se ad lumē: ut tenebra non sit priuatio pura luminis: sed lux minima uel opacissima. Nigredo minus opacū lumen. Perspicuum.q.quędā paulo clarioris lumīs icohatio. Color quædā luminis terminatio. Quod qdē una cū colore quodā quodāmō sit ubiq;. Tam.n.potēte tum aīę tū cęlestium lumīe fieri: ut puris tenebris locus nusq̃ pateat. Siqdē & calorē ad amplitudinē luce debiliorē eē ubiq; sub terrā/effectus multi testant̃. Pythagorici forsan hinc adducti/nescio quā in cētro mūdi turrim Iouis ędificauerūt. Vestalē certe (ut alibi diximus) ignē illic accenderūt. Ausi quoq; sūt ppea terram stellam quandam cognominare. Vna cum his Theologi ueteres atq; Plato/quod & effectus ipsi confirmant flumina quędā ignea p terræ meatus deriuauere: igneosq; illic dęmones inuenerūt.

Aliud lumen est/aliud calor/atq; lumen antecedit calorem. Cap. X.

q Vod aliud fulgor sit/aliud calor/pspicuum est. Nã fulgēt siue nitēt quæ nõ calēt: ac etiã frigida multa. Calida sũt ēt multa/quę fusca: Calor ignis penetrat sępe qua nõ transit splēdor: ppagaȓ & splēdor lõgius citiusq; multo q̃ calor. Quod sit calor a lumīe/inueniet quisqs cogitabit/etiã in spiritibus intelligẽtiæ claritatẽ origine quadã antecedere uolũtatis affectũ/ & in mũdi machina Solis radios sequẽtis caloris originẽ esse. In superioribus quidẽ regnat unio: in sequẽtibus uero diuersitas. Itaq; in hoc apud nos igne/q̃uis calor in eodẽ corpore sit/in quo & lumen/nõ tamẽ est in lumine: sicut neq; elemẽtaliũ quies est in motu. In cælestibus aũt est & in lumine calor quasi lumẽ & ĩ cęli motu est ipsa cæli quies/ut physice loquar. Deniq; super cælũ in ipsa intelligentia est uolũtas quasi eadẽ. Et in uoluntate gaudium uelut idem

Lumẽ nõ fit illuminati qualitas/sed ẽ actus illuminantis. Neq; lumina confunduntur. Lumen est uinculum uniuersi Cap. XI.

c Vm uero lumẽ causa sit caloris: neq; tamẽ generis sit eiusdẽ/merito tanq̃ in supiori quodã genere constitutum/adeo hũc apud nos ẽt antecellit: ut ipsũ quidem a luminoso corpore tantum pendeat: sed a subiecto patiente nequaq̃. Hic autẽ

utrinque dependeat. Lumen igitur solius illumi
nantis proprius & naturalis actus existit. Neque
corporis illuminati fit qualitas: neque tam inest
q̄ adest illuminato. Ideo neq; diaphani naturam
permutat: neq; hoc per locū mutato mutatur: neq;
certum per hoc habet spatium. Occurrit enī ultra
semper seipsum propagaturum: eodemq; momen
to reflexiones multiplices agit. A speculis ī specu
la. Ab aqua in speculum: Et hinc rursum ī parietē.
Similiterq; deinceps. Neq; per reflexiones usquā
deserit illud unde reflectitur. Et in quolibet aeris
puncto multiplices format rerum imagines spirita
les. Per quas possit oculus rem totam ī pūcto quo
libet contueri. Per hæc omnia confirmatur lumen
non esse corporeum aliquid uel corporis qualita
tem. Sed ut redeamus parumper ad comparatio
nem luminis cum calore: neq; paulatim illuminat:
neq; hic uel parumper restat/illuminante desuper
abeunte. Quod sæpe iam diximus. Calor autem
utpote qui aeris calefacti fit qualitas/paulatim ac
cedit/atque recedit: & abeunte lumine residet in
subiecto. Potest itaq; lumē idem de substantia in
substantiam pertransire: siquidem non sit subiecti
alicuius accidens/aut qualitas/aut passio quædā:
sed insepabilis actus agentis. Merito inter substā
tiam quasi in se subsistentem & qualitatē/quæ ab
agente simul & patiente dependet/existit lumino

ſus actus ſolum agenti ſuſpenſus. Quãdo lumen calefacit aerem / calefactio & a lumine dependet & aere: atq; inter lumen caloremq; genitum / tenet mediũ. Cum igitur calor hic ſubducto lumine maneat / lumen aere ſublato penes Solem exiſtere poteſt: quia proprium. Proprium enim inſeparabile eſt. Sic inter lucem lucido corpori penitus intimã / atq; calorẽ iam aeri factũ intimũ / mediũ eſt lumẽ: partim qdẽ lucẽti intimũ: partim ẽt extra ꝓcedẽs: ut radialis actus ſpectaculi directus ĩ ſpeculũ: atq; radius uiſualis ex oculo micans. Hinc patet lumẽ ꝓpriũ eſſe naturę cęleſtis: neq; corporibus ullis cõmunicari niſi. q. cęleſtibus. i. diaphanis & igneis: ut iã diximus: & ĩ his qdẽ cæleſtẽ cõſeruare ꝓprietatẽ. Cuius munere neq; diaphano miſcet̃ illuminato: neq; lumĩa luminibus cõfundunt̃. Eiuſmõi nãq; cõfuſio nõ ad cęleſtes actus atq; uirtutes. i. ad radios: ſed ad elemẽtales ꝑtinet qualitates. Quarũ nulla ẽ ad prę ſẽtiã lumĩs neceſſaria. Satis. n. illi ẽ / ſi terrenã opacitatẽ nõ offẽderit / cęleſtibus ꝑcipiẽdis ineptã: quaſi lumẽ ubiq; ſui iuris ſit: nec uſq̃ cæleſtẽ amittat ſublimitatẽ. Lumĩa uero luminibus nõ cõfũdi: hinc apparet / ꝙ ſi ad tres lucernas deambulaueris / tres umbras ex oppoſito reddes / uidelicet ꝑꝑ tria lumĩa ĩuicẽ nõ cõfuſa. Itẽ ſi tribus his ingẽtẽ tabulã oppoſueris / ĩ cuius medio unicũ ſit foramen / tria ſtatim lumĩa e tribus lucernis ĩ oppoſitũ

resultabũt. Quia uidelicet nõ sũt cõfusa. Deniq; si lucernã unã substuleris/suũ illã lumen.q.comitari uideť/splẽdore cõmuni interim diminuto. Mitto nũc Dionysiacũ illud/tres ĩ uno splendore radios/ diuinã nobis trinitatẽ repręsentare. Mirabiles ĩ radiis esse uires! sed occultas Astronomi cõprobãt/ atq; Magi. Sed etiã nimiũ admiranda est/quæ multis nota: ubi ex ęre cõcauo radii ad centrũ e cõspectu q̃plurimi p ęquales quisq; angulos repercussi/ remotũ etiã corpus/uel durissimũ prorsus adurũt. Vnde cõstat insup radios naturaliter esse calidos. Siquidẽ sola cõgregatione feruentissimi mox euadunt. Tanta proculdubio est potentia luminis: ut cælestia alioquin a terrenis.q.absq; proportiõe distantia/facile & subito plurimũq; cõciliet. Neq; solum uirtutes stellarũ oẽs ad sequentia transferat! sed Solẽ ipsum stellasq; ad ĩferiora traiciat. Quemadmodũ spũs noster aię uires ipsamq; animam ad humores traducit & membra: atq; sicut ĩ nobis spiritus est aię corporisq; nodus: ita lumen est uinculum uniuersi. Sol.n.& stella quælibet lumẽ suum nõ p tenuissimã.q.lineã iaculanť! sed ex toto suo ambitu circũfundunt: Sed hoc statim undiq; colligit se in conũ: ne forte extra suũ fontẽ proflueus euanescat. Sic enim propter unionẽ ualidius aget: & totũ facilius erit ubiq;. Ac dum tota basis coarctatur in conum/stella tota omnisq; uirtus eius p

angulum aderit, agetq; potēter ubiq;: poteritq; in angulo tota eius magnitudo uideri. Sic etiā cum in stellis centrum & circūferentia sit, lumen earum quatenus a toto ꝓfluit ambitu, circūferētiam imitatur: quatenus aūt colligitur in angustum, imitatur & cētrum. Imitaꝰ & ipsā (ut Platonice loquar) mundi aīam. Ipsam quidem eius intelligētiam claritate sua, uitā uero calore: motū deniq; motu. Sed de his oībus satis in cōmentariis in Plotinum atq; Timeum.

Lumē imitatur Deum: Gradus luminum: Colorum scientiarum. Numerus septenarius atq; nouenarius. Cap. XII.

QVodāmodo etiā imitaꝰ Deū. Nullus .n. oculus quantūlibet acer, lumē ipsum in se purū solūq; cernit: utpote quod īcorporeū est omnino proportionēq; oculorū superat ut diuinū. Vident uero lumē oculi duntaxat in corpore illuminato, uel luminoso: & hoc quidē paulo densiore, uidelicet oculis lumen contempante. Forte uero illuminatum potius q̄ lumē cernunt. Debilissimi quidē oculi, neq; hoc etiam substinēt. Validiores hoc intuentur, sed nō circa solem: Vegetissimi circa solē quidē: Sed in Sole nequaq̄. Similiter ad Deū intellectus uarios se habere cognosces. Cognosce precor Solem uno quodā nutu posse simul omnia facere, uel remotissima queq;, lumine uidelicet & ca

lore. Deūq; similiter facillime cuncta/intelligētia si mul & uolūtate. Cogita rursus Deū tria rerū genera ꝑcreare. Angelos penitus icorporeos: Item formas oio corporeas. Medias uero aias: icorporeas quidē substātia/sed affectu motuq;.q. corporeas. Similiter Solem aspice/calore semꝑ corporea generare. Item lumine spiritales corporū imagines per aerem resultantes. Medios uero colores. Septem præcipui sūt effectus/tum Solis circa corpora: tum diuini luminis circa mentes & animas. Nam penetrat/illustrat: accendit/excitat/amplificat/eleuat/format. Memento denique neq; Solem neq; aliud quicq̄ absq; lumine Solis uideri posse: siquidem omne lumen a Sole dependet. Similiter ad diuinā lucē ueritatē primā uerorū oium plenitudine intellectus omnes se ꝑrsus habere. Sed de his in Theologia latissime. Quibus adde: quid sit lumen/nullus absolute definit. Sed quid nō sit/semper argumentamur. Non corpus: Non qualitas mixta corpori: Non color: Non diaphanum: Non imago cęlestium: quę quidem simpliciter sit imago. Nō.n. imaginis ē ultra imagines imaginariāq; cognitionem/etiam substātias agere. Negationibus igitur comparationibusq; quibusdam duntaxat lumen cognoscimus sicut Deū. Iuuat uero parūper comparationes eiusmodi ꝑsequi. At tu interim da uerbis ueniā lucis amice. Diuina lux per nouem an

gelorũ ordines distribuit̃. Quē numerum in mẽtī bus Platonici etiam receperũt. Ad similes uero gra dus aīę quoq; beatæ recipiũt̃. Similiter Solis lumē per nouē gradus pręcipue distribuit̃. Primus qui dem gradus luminis est in Sole. Secũdus luminis in firmamēto cãdidi ob raritatem quoq; nobis oc culti. Tertius cõspicuæ lucis in stellis. Sed hæc ibī trina. s. candida/ rubea/ mixta: sũt igitur hucusq; gradus quinq;. Ad rubeam refertur ignis. Sextus in diaphanis sub Luna simplicibus. Septimus in diaphanis sub Luna cõpositis ceu uitris atq; chrī stallis lumen minime conseruantibus. Octauus in diaphanis cõpositis conseruantibus: quales sunt oculi multi/ & noctilucę/ carbunculiq;. Quibus in est pinguis quædam cum perspicuitate tenacitas / luminis conseruatrix. Nonus desinit in colores imaginesq; colorum. Præterea si colores sunt qua si lumina quędam/ totidem ipsi quoq; gradus ha bēt. Extremi quidem sũt albus atq; niger. Horum medius æque distans uiridis: De quo satis ī libro de uita secũdo. Inter album atq; uiridem croceus est albo similior. Rubeusq; clarus ꝑpe uiridē: Za firinus uero medius. Tres similibus quoq; gradī bus īter uiridē sũt & nigrũ ex antecedētibus trina ꝑportiōe cõmixti. Cũ uero scientiæ luminibus lu minosisq; coloribus cõparari possint/ merito sunt

& nouem. Quasi musæ sub Apolline nouē. Scientia quidē uel de rebus agit penitus separatis: uel oīo corporeis aut mediis. Illa quidē diuina. Ista naturalis: Hęc mathematica. Harū quælibet secat̃ in tria. Diuina enī uel cōtemplat̃ Deum: uel substantias omnino diuinas ut angelos: Vel ītellectuales aīas natura quidē diuinas: Sed quodāmodo etiā uergentes ad corpora: Sed interim sepabiles. Huc usq; diuina scientia cōtemplat̃. Naturalis aūt tria quoq; cōsiderat. Vel elementalia corpora/uel cælestia: uel aīas his coniunctas. Mathematica quoq; triplex. Aut enī solā quantitatē tractat siue numeralem siue cōtinuam/ut Arithmetra Geometraq;. Aut quātitatem eiusmōi cū rōne motus/ut Astrologus. Aut etiā cū rōne sensus/siue uisus/ siue auditus: Vt pspectiua uel Musicus. Nouē igit̃ cōmunia scientiarum lumina sunt: Sed longius iam digressi uidemur.

Lumē est quasi spiritale quoddā. Et spūs sunt lumina quædam: Similitudo luminis ad aīam atq; angelos Cap. XIII.

Qvod lumē spiritale quoddam sit/potius q̃ corporale/ex eo cōstat/ut alibi diximus: qa passim sine tempore propagat̃. Sine offēsione implet perspicua corpora. Sine sui inquinamento se sordidis circūfundit. Pręterea corporibus his facilius se largitur/quæ lōgius a corpulēta mole disce

dunt. Vnde purissima corpora cæli & ignis qui cæ
lestis est/ut Platonici putãt/in se lucẽt. Aer & aqua
ab illis. Interiora terrę neq; ex se manifeste nitent/
neq; ex illis. In superficie terræ lumẽ mixtionibus
diuersis elemẽtorum quattuor maxime terrenis in
fusum/diuersorũ colorũ induit formas/quasi cor
puscula/quorũ quasi quędã animulę sunt scintillę
luminis illis infusæ. Quas si ab illis mixtionibus
segregaueris/atq; seruaueris/uidebis forte quales
sint rõnales animæ a corporibus sepatæ. Sũt.n.lu
mina quædã olim ĩ corporibus cõfusiora/sed iam
in naturam ꝓpriam restituta/ideoq; clarissima: Sic
enim corpus ab aĩa diuersissimum illi quasi eclyp
sim obducit/sicut Luna cõiuncta Soli: Immo uero
sicut mixtio terrena a cælo alienissima/ cæleste lu
men reddit opacũ: facitq; colorẽ ex lumine/sic cor
pus circa animam reddit ex intelligentia sensum.
Quẽadmodũ radius calorẽ quidẽ permiscet aeri/
lucẽ uero retinet nõ pmixtam: Sic aĩa corpori uitã
cõmunicat: intelligentiam uero nequaq̃. Instar lu
cis sine compressione sui se colligit in angustum:
sine distractiõe rursus explicatur in amplũ. Nec au
cto corpore crescit ipsa: neq; diminuto decrescit.
Lumen ab amplo dependẽs se colligit p foramen
trãsuersisq; radiis prosilit in oppositum/figuram
pristinã/mox ãplitudinẽ quoq; paulatim subinde
recipiens ad eandem deniq; rediturum. Similiter

anima ab ampla diuinitate in angustũ corpus affe ctumq; apud nos redacta/potest hinc etiam incõ lumis emigrare/pristinam quandoq; formã & am plitudinem receptura: Qualis etiã descẽsus ascen susq; sit angelorum/radii quoq; declarãt prosilien tes huc resilientesq; momento: & prosiliendo So lem minime deserentes.

Lumen in Deo: in angelo: in ratione: in spiritu: in corpore Cap. XIIII.

u Erum ut redeamus illuc unde digressi su mus/cælum quãuis in se/non tamen ex se sed ex superiorum claritate & gaudio refulget/& gestit: ceu oculus ex spiritus claritate animiq; læti tia. Spiritus autem lętatur maxime claritate sua So lisq;: Animus claritate spiritus atque mentis. Vide tur autem lumen hoc esse mens refulgens per cor pus perspicuum. q. uitrum: & inde iam facta uisibi lis. Mens autem lux in se ob nimiam ubertatem tẽ nuitatemq; pęnitus inuisibilis. Siquidem lumẽ & si est ubique die/nusquam tamen apparet/nisi ubi densum est aliquid atque resistens. Subtrahe den sitatem. Et si non uidetur: est tamen ibidem. Adde iterum densitatem/statim rursus apparet. Hinc pla ne constat lumẽ ipsũ in se esse itellectuale quiddã. Quod quidem mox sensibile fiat/subdito uideli cet denso: lateat uero subducto. Quomodo uero.

uisibilem ex iuisibili lucē euasisse fingamus. q. ex scintilla iam mota lucidū quendam circulū in sex to theologiæ tractamus. Proinde lux in mente est ueritas gaudens/gaudiumq; uerum: lumen a men te in corporibus est quædā ueritatis rerum sensibi liū declaratio. Pulchritudinis flos/oblectatio sen sus. Sed repete rectius. Nēpe lux tanq̄ propria cor poris circularis perpetuo reuertētis ad idem: immo & intelligentię seipsam reflectentis ī orbem/ nimi rum ubiq; tangēs repetere uidetur originem: dum sursum reflectitur in seipsam: nosq; similiter contē platione simul & amore sui reducit ī patriam. Sed interim me quoq; cōpellit ut interloquēdū nescio quomō circuli more iam sæpius reuertar ad idem. Tu autem indulge precor prolixo huic amico lu cis/ipse lucis amice. Bona igitur iam uenia repetā. Lumen ī diuina mēte intelligētiā supeminet: Inde angelicæ menti lumē idem infusum/secūdū intelli gētiā reddit: sed sup terminos rōnis. Diuinū hoc angelicūq; lumē in mētibus hoīum secūdū rōnem iam euadit. Sed supat phantasiā. In spū secundum phantasiam/super sensum. In corpore uero maxi me oculis. q. celestibus aīæ stellis/sensui iam fami liare fit: Sed nō materiæ. Nam ipsū ēt pulchritudi nis florem in corporibus apparentem Plotinus in quodam splendore nō corporeo collocauit. Ipsa certe pulchritudo prima nihil aliud est/q̄ splēdor

d iiii

gloriæ penes patrem luminum: & figura substãtiæ eius: Vnde triplex emicat pulchritudo. Prima quidem per angelicos intellectus. Secunda uero per intellectuales animas. Tertia per corpora ubiq; formosa. q. lumen unum per tria quædam uitra coloribus īter se uaria: Ideoq; uarium exprimo splēdorem subinde reddentia. Ipsa igitur gratię pulchritudinis. Quę etiam in corporibus intuentes & cogitantes tam mirabiliter in se conuertit/nihil aliud est q̃ splendor per gradus desuper emicans. Maxime uero per radios oculorum & rapiens intuētes: & amatores occulto quodam calore mirabiliter in se transformās. Sed de his in libro de amore satis: Ad institutum ordinem reuertamur. In omnibus mentibus lumen est uita exuberans. Veritas clara certaq;: lętitia plena. Inde in corporibus est diuinę explicatio & effusio uitæ. Declaratio ueritatis rerũ & auctoris: Gratia formæ: Voluptatis incitamentum. Empedocles & Zeno uolunt/quemadmodũ se habet ad carbonem flamma: sic quodãmodo se habere lumen ad flammam. Atque flammam esse quasi lumen densum. Lumen uero flãmam rarissimam/uitamq; cũctorum. Plotinus & Proculus arbitrantur esse uisum quendam aspectũq; numinũ p radios cælestium oculorũ procul emissum. Atq; esse spiritum quendam diuinũ: qui & oĩa uideat:

& quãtum in se est/ab omnibus uideatur. Addũt eiusmodi spiritũ extingui nusq̃/sed sidera sequi: sicut uisualis radius animalium nocte uidẽtium. Nunc quidem emicat foras: nunc uero nõ emicat: nec interea prorsus extinguitur/uitã oculi sui con tinue comitãs. Si enim tota cæli natura sempiterna est: in hac autem nihil familiarius/pulchrius/effica cius/diuinius est q̃ lumẽ: nimirũ & lumen est sem piternum. Forte etiã coniectare licet/ignem quoq; sub Luna/lumenq; suũ sempiternũ esse. Est enĩ por tio quædã cælestis ignis/cælesti quodam impetu crassioribus inclusa corporibus. Hunc ægyptii cæ lestem spiritum cognouerunt elementis infusum. Hunc Pythagorici Vestalẽ ignem inuenerunt/uel in centro mũdi feruentẽ. Hunc Stoici intellectualẽ ignem p oĩa discurrentẽ cogitauere. Hũc & Plato qualẽ in Timeo ꝓbauimus & Plotino. Hũc Theo logi ueteres teste Marone/diuinũ etherem uiuenti bus haustũ dixerunt ire per oẽs terrasq; tractusq; maris celumq; profundum. Igneus est ollis uigor & cælestis origo. Forte igitur ignis cũ uidetur ex tingui/in occultũ resoluitur ignem. Lumẽq; huius in lumen illius occultum.

Animæ & si nominantur lumina tamen in unum quasi commune lumen resolui non possunt Cap. XV.

q Vod modo fingebam & si forte non est uerum/licētius tamen fingi potest. De anima uero fingi reuera nō potest. Quæ enim cōmunem inter se materiam habent/inuicem confundi possunt. Item quæ aliorum partes sunt/in illa restitui. Rursus quæ superioris substantiæ actus quidam pedissequi sunt/in illam quasi resolui: & quæ accidentia/facilius euanescere. Rationales autem animæ/substantię sunt incorporeę/rectrices corporū/eisq; repugnantes/per se agunt/a se cōuertūtur. In se subsistunt. Supiori etiā quandoq; rebelles. Inter se nimium discrepantes. A substantiis accidētia ratione distingunt: a corporeis incorporea separant. Itaq; neque cōfundi possunt/uel restitui/uel resolui. De his in Theologia & secundo epistolarum libro latissime. Ac si animæ fingātur ut lumina/nō quidē ut radii sunt/sed ut luces: & hæ quidē substātiales sēsibili luce lōge præstātiores: similes quidē stellis potius q̄ luminibus dependētibus: natiuo quodā lumine prędite ferme sicut stellæ: aliud preterea lumē sicut stellę a Sole/diuinitus acceptu ræ. Sicut lucē uisibilem nō percipit nisi lux aliqua uisualis: nec intelligibilem/nisi lux quædam intellectualis: ita neque substantialem distinctam sempiternam/nisi lux substantialis distincta sempiterna. Præsertim si illa sit sub ipsa sempiternitatis ratione percipienda. Per hācitaq; rationē. q. per spe

culam tibi prospicienti propria statim nostrę mentis imortalitas rutilabit.

Lumen est quasi uisibile numen & Deum referens, & nos gradatim ad mores & diuina perducens Cap. XVI.

d Eniq; lumē ē q̃si numē quoddā i mūdano hoc tēplo Dei similitudinem referēs. Adeo ut Plato noster in libris de repub. hoc ipsius boni filium nominauerit. Est. n. instar Dei aspectu ante oīa uenerādū. Est & amplificatio quædā subita & latissima absq; detrimēto sui ob exuberantem bonitatem largitatēq; suā cunctis sese libentissime & felicissime largiēs. Causa cōseruatioq; & excitatio oīum quæ nascuntur. Proinde ad uitā, ueritatē, lætitiam, unde descēdit, cetera subleuat. Absq; huius pręsentia mori cuncta uidentur. Huius aūt pręsentia reuiuiscere. Interim uero dum ipsū nō solū fit a Sole, sed etiam cōseruat̄, neq; inde discedit, nos admonet, nō solū a Deo fieri: sed seruari: atq; ab illo minime discedendū. Siquidem illud ubi longius distare iam uidet̄ a Sole, ibi uehementius reflectit̄ erga Solem. Et si forte uidebor alicui curiosior, dicam tamē quod mihi nūc de Iustitia uenit in mentem, amore lucis & iustitiæ raptus. Quis enim modus adsit amori? Nempe uidetur mihi lumen sæpe nos ad iustitiam cohortari, ab iniustitia deterrere, ubi q̃ potens ipsa iustitia sit q̃ impotens iniusti

tia manifeste declarat. Rarius enim qui tanquam iustus incidit rectus/ ęquales utrinque reddens angulos/ potēter agit/ & penetrat. Et ubi ex aere transit in aquam/ non frangitr̃ p obliquũ. Atq; ubi tangit solidũ. q. fortis reflectitur in seipsum. Cõtra uero radius/ q tanquã iniustus decidit ex obliquo/ angulos utrinq; faciens inęquales/ tanquã debilis uix efficit quicq̃. Subito frangitur in obliquũ: nec in se redit unquã/ sed residit in aduersum. Quantum uero lumini tanq̃ diuino/ constantia/ æqualitas/ puritas ubiq; sit grata/ declarat ipsũ in corporibus specularibus. In quibus & ex quibus ob hæc tria mirum ĩ modũ multiplicatr̃. Dixerit forte Poeta quispiã/ sicut Phębus Daphnem/ ita lumen amare uirginitatē. Siquidē flos ipse candoris/ una cum uirginitatis flore uiget/ simulq; dispdit̃. Pręsertim in orbibus oculorũ/ ex quibus ē testificatur ingenium. Hinc certe Democritus puellam quã modo uirginem iudicauerat/ sagaciter deprehendit mox pollutam. Sed iam redeamus ad institutum. Lumen nõ solum nos in moribus instruit: sed etiam quod optimum est/ diuinum humano generi cõmemorat cultum: ut neque impii negare audeant esse Deum. Cuius simulachro sensibus nihil clarius. Neq; flagitiosi uel latere oculum uel effugere manũ eius se posse cõfidãt: Cuius simulachrum est ipsa claritas. Ac uelocius q̃ dici possit momēto

per omnia dilatatur: nec est qui se abscondat a calore eius. Vnus in omnibus & super omnia Deus. Vnum in omnibus & circa omnia lumen. Lumen in omnibus a Deo factis ē quidā diuinæ claritatis splédor. Atq; (ut ita loquar) est Deus. q. seipsum finiés: & ad operū suorū capacitatem sese accomodans. Deus aūt ipse est lumen īmensum in seipso cōsistés/ac p se ī oibus & extra oīa p īmensū. Fons ille uitæ/ī cuius lumine (ut ait Dauid) uidemus lumē. Oculus quoq; quo oēs uidēt oculi: & ut inqt Orpheus/oculus qui cūcta in singulis inspicit. Ac re uera oīa cōspicit ī seipso/dum eē se pspicit oīa. Cōstituit aūt/ut in uno lumine cūcta cōspicerenť: nō corporea solū: sed ēt incorporea. Lumen uides in materia mūdi plenū oibus rerum oīum formis atq; uolubile. Subtrahe materiā. Relinque cetera. Habes aīam incorporeū lumē a corporibus sepabilé omniforme mutabile: Deme rursus huic mutationé. Es iam intellectū angelicū cōsecutus/sepatū lumen. & omniforme iāq; etiā īmutabile. Detrahe huic eam diuersitaté: p quā forma quælibet diuersa est a lumine. Alięq; diuersę sunt ab aliis: & insitę insup aliunde. Lumē hoc infinite lucet: qa natura lucet sua/estq; simpliciter absolutū. Ita demum Deus mētis oculis p hoc lumē supiore quodā lumine coruscabit/uita sensuq; plenissimū: quando quidē imago eius. i. solis lumē uitā oibus sēsumq;

largit̃: & quanto lux illa excellentior est q̃ nostra: tanto maius menti gaudium q̃ hæc oculis afferet.

De statu beatorum sub diuino lumine/ atq; miserorum Cap. XVII.

S Ol ĩ superna hierusalem: ut ꝓpheta inqt/ est ipse Deus: qui cultoribus ĩ terra suis in cæle stem patriã reuersuris/ proculdubio promittit uni uersę ueritatis lumẽ: ac plenũ in lumĩe gaudiũ. Lu men hoc pręcipue sapiẽtibus/ alios ad iustitiam in struentibus pollicetur. Fulgebunt (inquit Daniel) docti sicut splendor firmamẽti: & qui multos eru dierint ad iustitiam/ tanquam stellæ in perpetuas ęternitates. Nõ inquit: sicut Sol fulgebunt. Sol enĩ illic est ipse Deus. Splendor uero firmamenti est candor ille cælorum/ ob raritatem suam oculis nõ stris semp occultus. Cũ.n. totus ignis luceat/ mul to magis tota substãtia cæli uel ubi nõ sunt stellæ/ lucet: sed uelut ignis procul in materia tenuissima lucens/ uix ulli cõspicuus. Eiusmodi splẽdore ful gebunt sapientes illi: q apud nos sola fuerint con templatione contenti. Qui uero contemplati diui na: deinceps ad actionem se contulerint: erudituri ceteros ad iustitiam atq; sapientiam/ uberiore quã dam atque manifesta/ sicut stellæ luce fulgebunt.

Cū.n.ſapientes nihil aliud amauerint & coluerint q̄ lucē: Hanc enī ſolā in qualibet ueritate quæren da quęritant/merito lucis premia referunt: & qui ceteros illuminant in perpetuum/non iniuria ipſi quoque in perpetuas (ut inquit) æternitates diui nitus illuſtrātur. Quemadmodum uero piorum pręmium eſt mira quædam lucis participatio / ita ſupplicium impiorum eſt ipſa priuatio lucis. Im mo uero ipſemet Sol diuinus: q ſanos uegetosq; piorum oculos mirifice fouet / impiorum contra oculos languentes offendit: & cōſcientiam incen dio uexat. Nō aliter q̄ Solis lumen in aperto qui dem delectat: in anguſtum uero coactum pror ſus adurit. Sed libenter reuertimur ad beatos. Gratum quidem apud nos eſt aeris lumen omni bus: quia uitali animaliq; ſpiritu cognatiſſimum: rerumq; innumerabilium uarietate delectat. Gra tius lumen in ſpiritibus corporis eſt ſanguineis. Gratiſſimum lumen intimum menti beatis: uſque adeo mentē implēs / ut inde ſtatim exundet ī cor pus: In corpus inquam tum cæleſte (ut Platonice loquar) uniuſcuiuſq; animæ proprium. Tum etiā humanum tandem iam quaſi cæleſte factum. Illic igitur unuſquisq; totus eſt oculus: totus undiq; peruius/atque lucens. Quamobrem ſinguli tam mentis q̄ ocularis corporis radios in ſe inuicem ia

cientes / facillimo quodã nutu se mutuo prsus in telligent: Singuli mutuo radiorum iactu in singu lis coruscabũt. Deus aũt tanq̃ Sol i stellis q̃ abun de / tam feliciter fulgebit in cunctis.

FINIS.

